

GLASILO
DELOVNIH
LJUDI
OZD GIP GRADIS

GRADISOV VESTNIK

Leto XXIII

Ljubljana, maj 1981

štev. 277

Delovno in dostojanstveno počastili obletnico Titove smrti

Tito je bil, je in bo ostal v naših srcih

V ponedeljek 4. maja je minilo leto dni odkar je prenehalo biti srce našega največjega in najdražjega človeka — dragega maršala Tita. Tito je umrl — toda Tito živi dalje, živi v naših srcih, pri našem delu, je naša moč, naše samoupravljanje, socializem, naša domovina. Njegovo ime pomeni bratstvo in edinstvo, pomeni svobodo. Ponosni smo, da smo živeli v Titovem obdobju. S Titom smo bili močni in takšni bomo tudi ostali. Vsi kot eden smo pripravljeni nadaljevati njegovo delo, program in Titovo vizijo bodočnosti.

V preteklem letu dni, čeprav Tita ni več med živimi so se toliko bolj uresničevale njegove ideje, saj je njegovo delo tako velikansko in vseobsežno, da bi se lahko celo obdobje jugoslovanske revolucije, razvoja mednarodnih odnosov in delavskega gibanja lahko imenovalo s Titovim imenom. Prav to dejstvo je pred vse delovne ljudi in občane jugoslovanske socialistične skupnosti, prve dežele socialističnega samoupravljanja, dežele lastne poti v socializem, aktivne članice gibanja neuvrščenosti postavilo veliko breme odgovornosti pred vsemi našimi narodi in narodnostmi ter svetovno javnostjo v celoti.

Številna vprašanja so bila zastavljena po celem svetu, kaj in kako bo z Jugoslavijo po Titu, vendar kakor čas hitro mineva, tako je vse manj takšnih vprašanj in ugibanj. Jugoslavija živi naprej, ne v posttitovskem obdobju, kakor so to mnogi v svetu predvidevali, temveč v nadaljevanju Titovega dela in misli. Uresničujemo politiko, ki jo je začel in za bodočnost načrtal tovariš Tito, saj tako nadaljujemo kontinuiteto razvoja socialističnega samoupravljanja, utrjevanja bratstva in enotnosti na osnovi enakopravnosti vseh narodov in narodnosti ter krepimo našo skupnost, ki še naprej hodi po poti neodvisnosti in politike neuvrščenosti.

Kot je tovariš Tito v vseh obdobjih svojega življenja verjel v delavski razred, tako mi, delavni ljudje Gradiša na isti način še naprej zaupamo Titovemu delu.

Pred nami sta kongresa samoupravljalcev in Zveze komunistov Jugoslavije, kjer bomo še enkrat potrdili vodilno vlogo delavskega razreda v vseh strukturah naše družbe, tako da bodo neposredni interesi delavskega razreda dobili odločujočo vlogo pri reševanju vseh najpomembnejših zgodovinskih vprašanj našega razvoja in dominanten položaj v Zvezi komunistov.

To kar so naši narodi ob in po smrti Tita napravili, nas je naučila bogata šola revolucije, neomajna vera v lastne sile, trajnost in resničnost Titovega in našega dela. To delo bomo nadaljevali. »Druže Tito, mi ti se kunemo.«

Iz 8. seje delavskega sveta

Delegati delavskega sveta delovne organizacije so se sestali na osmi seji 23. 4. letos. Razpravljali so o predlogu gospodarskega načrta Gradisa, o finančnih rezultatih investicijskih del v tujini in o problematiki v zvezi z gradnjo nuklearne elektrarne v Krškem. Delegati so tudi ugotavljali veljavnost sklenitve in predlagali za sprejemanje samoupravnih sporazumov. Na koncu so potrdili tudi višino prejemkov iz materialnih stroškov v zneskih, ki so bili objavljeni v Delavski enotnosti. Tudi pod točko razno so bili sprejeti določeni sklepi.

GOSPODARSKI NAČRT 81 JE DAN TOZDM V POTRDI-TEV

Na osnovi 55. člena Pravilnika o planiranju v GIP Gradis je delavski svet delovne organizacije dal v sprejem vsem temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim predlog gospodarskega načrta delovne organizacije Gradis v besedilu ob marca 1981, ki ga je predložil Odbor za načrtovanje in razporejanje dohodka s spremembami in dopolnitvami iz usklajevalnega postopka, ki je bil opravljen 20. aprila. Rok za sprejem gospodarskega načrta je najkasneje do 20. maja 1981.

Glade vprašanja delegata iz tozda GE Maribor, da zakaj v gospodarskem načrtu delovne organizacije za letošnje leto ni vključena investicija

v gradbeno industrijsko cono Hoče, so delegati delavskega sveta bili mnenja, da naj analitsko planska služba pri skupnih službah da pisni odgovor omenjenemu tozdu.

POSLOVANJE V TUJINI

Delegati delavskega sveta so vzeli na znanje informacijo o poslovanju v tujini, to je v Amari in Frankfurtu. Več je o delu v Amari povedal direktor delovne enote Amara tovariš Milan Pukšič. Dejal je, da so šele marca dela začela v tistem tempu, kot je bil pred začetkom vojne. Z asfaltiranjem so začeli v začetku aprila, vendar se še vedno čuti pomanjkanje nekaterih materialov. V Amari predvidevajo, če ne bo večjih zastojev pri dobavi materiala in če ne bo prišlo do večjih okvar na strojih, da bodo z deli zaključili konec septembra, ali v začetku oktobra letos. Tovariš Pukšič je tudi povedal, da so bili pohvaljeni od strani iraškega investitorja za dosedaj opravljena dela.

Potrebno bo tudi pripraviti ponudbo za gradnjo podobnega objekta kot je v Amari tako da bi obstoječe kapacitete, ki so že na tem območju lahko takoj angažirali.

SAMOUPRAVNI SPORAZUMI

Delavski svet delovne organizacije je ugotovil, da so delavci na referendumih sprejeli sledeče samoupravne sporazume:

1. Samoupravni sporazum o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Posebni del) — delovna enota v Iraku,

2. Samoupravni sporazum o pravicah in dolžnostih delavcev v delovnih enotah v tujini (Posebni del) — delovna enota v ZR Nemčiji,

3. Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev pri izvajanju investicijskih del v delovni enoti Ingra Gradis v ZR Nemčiji,

4. Gradis in tozd Kovinski obrati Ljubljana sta za izvajanje investicije MP 3/8, to je nova tovarna gradbene opreme sklenila s sledečimi delovnimi organizacijami samoupravne sporazume o združevanju sredstev: Dinara 55 mio. din, Industrijski biro 5 mio. din, Iteo 10 mio. din, SGP Primorje 14. mio. din, STT Trbovlje 5 mio. din, Lokainvest 1 mio. din, Mlinostroj 3 mio. din, SGP Pionir 4 mio. din, Slovenija ceste-Tehnika 10 mio. din in Splošno kovinsko Ajdovščina 2 mio. din. Tako je s temi samoupravnimi sporazumi združeno 109 milijonov dinarjev, v zaključni fazi sprejemanja je še šest samoupravnih sporazumov v višini 19 mio. din., v fazi dogovarjanja pa je še 48 mio. din, ki naj bi jih združile tri delovne organizacije.

Zaradi neusklajenosti delavski svet ni mogel potrditi naslednjih samoupravnih sporazumov:

1. Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za skupne na-

bave tozd v GIP Gradis — ne more določiti predloga sprememb in dopolnitev,

2. Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev pri izvajanju investicijskih del v tujini,

3. Pravilnik o prejemkih iz materialnih stroškov, ki naj bi nadomestil dosedanj pravilnik o terenskem dodatku in o drugih prejemkih iz materialnih stroškov, ker je bolj smotno počakati sprejem samoupravnega sporazuma gradbeništva, ki je trenutno še v razpravi.

NABAVE

ZA POČITNIŠKE DOMOVE

Delavski svet je na svoji seji odobrila tudi nabave osnovnih sredstev iz drobnega inventarja za naše počitniške domove, in sicer:

a) nabava osnovnih sredstev za počitniški dom Ankanan, boiler 80 l, garderobne omare, 3 kom, lesene postelje, 6 kom, vrtni stoli, 40 kom, in za počitniški dom Poreč: mizo za namizni tenis, stojala za sončnike, 7 kom. Osnovna sredstva bodo nabavljena v višini 57.343,30 din.

b) Odobrene so bile tudi nabave drobnega inventarja in sicer za dom Ankanan v višini 86.350,00 din in dom Poreč 20.000,00 din in dom Biograd 30.000,00 din.

Cveto Pav

Besede in dejanja se ne smejo nikoli razhajati

Tito je rekel...

Komunisti v sindikatu se morajo boriti za takšno politiko in načela, ki odgovarjajo resničnim interesom združenega dela. Ko je beseda o delitvi dohodka, se morajo boriti za to, da je delo edino merilo pri delitvi skupno ustvarjenih rezultatov dela. Oni se morajo boriti proti smernicam uravnilovke, ki preprečuje inicijativnost, destimulira dvig delovnih sposobnosti in ne vpliva na boljšo organizacijo dela, na racionalno poslovanje in upravljanje z družbenimi sredstvi. Prav tako pa se morajo boriti tudi proti stališčem, ki vse razlike v dohodku posameznih delovnih organizacij, ki izvirajo iz različnih pogojev dela in prihodkov dohodka, pripisujejo izključno delovnemu doprinosu delavcev v teh organizacijah.

Beograd, 27. maja 1974

(Komunisti pri svojem konkretnem delu)

Zveza komunistov je v svojih vrstah združila veliko število ljudi, med njimi skoraj 800 komunistov Gradisa. Med člani ZK, so delavci, strojniki, zidarji, inženirji, skratka ljudje vseh vrst poklicev, iz različnih republik in različnih navad. Toda v

tej različnosti človeških lastnosti obstajajo skupne poteze značaja in skupni cilji uveljaviti oblast delavskega razreda, utrjevati naš samoupravni sistem, ter se na vseh področjih boriti za stabilizacijo in poslovne uspehe celotnega Gradisa.

Okolica, v kateri komunist dela, spremlja njegovo delo, gleda kako dela in v večini primerov želi, da bi

se od njega nekaj naučila. Zato komunist, ki se strokovno in idejno ne razvija, ki ostane na istem mestu, ne more služiti kot primer, temveč postopno izgublja avtoriteto. Komunist mora biti na vseh področjih vzor, da lahko vnaša med delovne množice duh discipline in organiziranosti. Zveza komunistov ne želi imeti v svojih vrstah članov, ki so komunisti samo na papirju. Besede in dejanja se ne smejo nikoli razhajati. Biti mora iskren, to je ena izmed lastnosti, ki izpopolnjujejo lik komunista.

Dogaja se, da komunisti ne žele biti kritizirani, oziroma se kritike bojijo; toda kot je dejal Lenin, mi vemo, da vsak, ki dela in se trudi, na svojem delovnem mestu ali izven njega, se lahko zmoti. Ni pameten tisti, ki nikoli ni naredil nobene napake, takih ljudi ni. Toda pameten je tisti, ki zna sicer majhne napake hitro reševati in popravljati. Komunist ne sme, kadar naleti na težave, ustavljati se na pol poti in puščati stvari nedokončane. Razumljivo je, da je treba

stremeti za tem, da bo pri delu manj napak in neuspehov. Po smelega in odločnega pristopa delu in trezne ocenitve vseh možnosti, je tu potrebno še mnogo zavesti in osebne odgovornosti za korektno delo. Gospodarski in statistični uspehi zahtevajo, da na vseh področjih bolje posluujemo, da vamo material in vsak dinar, zapazimo, da pazljivo čuvamo našo skupno imovino. Naš cilj je pomnožiti ljudsko bogastvo in v okviru danih možnosti ustvarjati ljudsko blaginjo. Vsi poznamo že tolikokrat ponovljene besede, da je od našega prizadevanja pri delu, strpnosti, zavesti, skratka od nas samih odvisno srečnejše življenje in bodočnost nas vseh. Te misli naj ne bodo puščane le, temveč naj služijo nadaljnji razmišljanju, kako ustvariti več boljše.

Vabimo komuniste Gradisa, da sebi in svojem delu pišejo čim več prispevek bomo radi objavljali.

Lojze C

Četrtni rezultat je po obsegu del skromen po uspešnosti pa zadovoljiv

V zadnjih dneh meseca aprila so delavci v TOZD obravnavali rezultate poslovanja svoje enote v prvem četrtnem letošnjem letu. Poleg tega, da je vsak posameznik seznanjen z rezultati svojega dela in dela svojih sodelavcev, ga brez dvoma zanimajo tudi rezultati, ki smo jih vsi skupaj dosegli v Gradisu. Težavam, s katerimi smo se gradbinci srečevali že v lanskem letu, se je pridružila še ostra in dolga zima, tako da so rezultati, predvsem glede na obseg dokaj skromni, medtem ko je uspeh zadovoljiv.

UPADANJE INVESTICIJSKE POTROŠNJE SE POZNA NA ZMANJŠEVANJU OBSEGA DEL

Obseg del, izražen s celotnim prihodkom je 1566 mio din. V primerjavi z enakim obdobjem v letu 1980 je manjši za 3 %. Z upoštevanjem porasta cen za skoraj 45 % pa se je realen obseg opravljenih del zmanjšal kar za 33 %!

V tem času smo v Gradisu opravili 3733 tisoč ur. To je 10 % manj ur kot v prvih treh mesecih leta 1980. Efektivnih ur je bilo 3084 tisoč, kar je 82,6 % od vseh ur. Leto poprej je bil ta odstotek 85,6 %. To pomeni, da so se letos poleg že tako manjšega števila opravljenih ur, zmanjšale tudi nadure. V nekaterih TOZD so imeli tudi precej ur neplačanih izostankov.

Zaposlenih nas je bilo 7.128 delavcev. To je 417 delavcev manj kot nas je bilo konec marca 1980. V prvem

četrtnem letu lanskega leta je zaposleni delavec opravil v mesecu dni 195 ur (od tega 158 efektivnih ur). Letos pa je zaposleni delavec opravil le 175 ur na mesec (od tega 144 efektivnih ur).

Število naših delavcev, ki so začasno zaposleni v tujini se je medtem povečalo od 365 na 522. To je 157 delavcev več.

Skromen obseg del, ki je tudi posledica hude zime, zmanjšanja števila zaposlenih delavcev in zmanjšanja števila GG skupin, se odraža tudi na produktivnosti. Kot je že običaj prikazujemo produktivnost z vrednostjo lastne proizvodnje na efektivno uro. Ob koncu meseca marca je naša produktivnost 398 din. Nominalno se je povečala za 20 %, z upoštevanjem porasta cen pa je realno nižja za 17 %, v primerjavi z marcem 1980 in za 15 % zaostaja za planirano vrednostjo. Pri večji spremembi števila GG ta podatek ni povsem zanesljiv, zato sodimo, da je produktivnost padla manj kot kažejo številke.

ŠE VEDNO NEUGODNO RAZPOREJANJE DOHODKA

Kot je razvidno iz podatkov, so bili naši materialni stroški nizki — le 61 % od celotnega prihodka. V gospodarskem načrtu je delež materialnih stroškov v celotnem prihodku 68 %. Izjemno nizek delež materialnih stroškov je delno tudi posledica knjiženja stroškov; del teh je bilo vključeno že lani, realizacija pa se je knjižila letos.

Dohodek je 574 mio din. Povečal se je za 16 % in dosega planirano vrednost z 20 %.

Obveznosti, ki bremenijo dohodek so zelo visoke. Povečale so se za enak odstotek kot se je povečal dohodek — to je za 16 %. V celotnem prihodku predstavljajo 9,8 %, kar je vsekakor previsok delež. Že ob lanskem periodičnem obračunu, smo ugotavljali visok delež obveznosti, pa so bile le 8,2 % od celotnega prihodka. Realno smo pričakovali, da se bodo obveznosti nekoliko povečale, kar smo upoštevali tudi v gospodarskem načrtu z deležem 8,9 %. Med obveznostmi so najbolj porasle obresti in bančne storitve.

OSEBNI DOHODKI NE SMEJO VEČ TAKO MOČNO ZAOSTAJATI

Za osebne dohodke smo razporedili 14,4 % celotnega prihodka. To je za 0,4 odstotne točke več kot marca 1980, vendar pa so ostali OD v primerjavi z lanskim obdobjem na isti višini.

Osebnih dohodkov na pogojno uro so se povečali od 28,11 din na 30,92. Povečali so se za 10 %. Na ta kazalnik pa precej vplivajo pogojne ure, ki so zmnožek kvalifikacijskega količnika in realiziranih ur. Od lanskega marca se je povečal kvalifikacijski količnik od 2,032 na 2,100, to je za 3,3 %. Posledica pogostih preazporeditev je visok kvalifikacijski količnik saj že presega načrtovanega za leto 1981 za 1,1 % in kot kaže se bo še povečal.

Osebnih dohodkov na uro so torej 64,94 din. V primerjavi z lanskim obdobjem, ko so bili 57,20 din, so se povečali nominalno za 14 %, z upoštevanjem porasta cen za 46 %, pa so se realno zmanjšali za 22 % — kar je vsekakor preveč!

Osebnih dohodkov je treba primerno popraviti v skladu z ukrepi za ohranitev socialno-ekonomske varnosti delavcev, kot so jih pripravili v Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije in Izvršnem svetu Skupščine SRS. V ta namen je potrebno zagotoviti uresničevanje naslednjih najpomembnejših usmeritev.

— Povečati z zakonom določeni najnižji osebni dohodek v organizacijah združenega dela, ki normalno poslujejo na 5.100 din.

— Pospesiti proces ustreznega vrednotenja proizvodnega dela in dela pod težjimi pogoji ter ustvarjalnega dela, upoštevaje delovni prispevek delavca k skupnim rezultatom dela, kar pomeni ustreznejše

vrednotenje posameznih del in nalog. Zato je nesporeljivo povečanje osebnih dohodkov z enakimi odstotki na osnovi avtomatičnega usklajevanja rasti osebnih dohodkov z rastjo življenjskih stroškov.

— Pri politiki razporejanja dohodka in povečanja sredstev za osebne dohodke v prvih mesecih tega leta naj delavci poleg nominalnega gibanja ustvarjenega dohodka upoštevajo tudi svoja planska predvidevanja o gibanju dohodka za leto 1981.

V sklad skupne porabe smo namenili 10 % več kot lani, to je 3,2 % od celotnega prihodka (lani 2,7 %), kar je zadovoljivo in vpliva na izboljševanje življenjskega standarda delavcev.

AKUMULACIJA JE ŠE VEDNO NA NIVOJU, KI KAŽE NA DOBREGA GOSPODARJA

Delež, ki smo ga namenili za poslovni sklad, je zelo visok — 8,4 % in se je povečal za 65 %. Brez upoštevanja priliva sredstev iz leta 1980 je porast realnejši — 24 %.

Naša akumulacija (poslovni sklad, rezervni sklad in pospešena amortizacija) znaša 125 mio din. To je 26 % več kot v lanskem obdobju in hkrati predstavlja 8 % celotnega prihodka (lani 6,2 %).

ŠE NEKAJ KAZALNIKOV

Poprečno uporabljena poslovna sredstva so se povečala veliko preveč — za 25 %, pri tem da se je celotni prihodek zmanjšal za 3 %.

Zaradi prekomernega povečanja teh sredstev so kljub ugodnemu uspehu (dohodku in akumulaciji) nekateri kazalniki slabi.

Tako visoka poslovna sredstva rabijo dolgo dobo obračanja. Lani smo za enkratni obrat rabili 239 dni, letos že 299 dni.

Donosnost dohodka (dohodek v primerjavi s poprečno uporabljanimi poslovnimi sredstvi) se je zmanjšala za 7 %, kljub temu, da se je dohodek povečal za 16 %. Akumulativnost (akumulacija: popr. upr. poslov. sredstva) ostaja na enakem nivoju kot je bila lani, predvsem na račun visokega porasta akumulacije.

Kratek povzetek značilnosti poslovanja v prvih treh mesecih je naslednji: nizko število opravljenih ur, zmanjšanje števila zaposlenih in tudi zmanjšanje produktivnosti, prenizki osebni dohodki, izboljšanje ekonomskega stanja, primerna akumulacija in dolgo obračanje sredstev.

Zorā Vehovec

Spremenjena članarina za ZKS

Sklep je pričel veljati 1. maja 1981.

Na seji 13. aprila je centralni komite ZKS sprejel tudi sklep o spremembi višine in obračunavanju članarine Zveze komunistov Slovenije. Tri četrtine članov Zveze komunistov Slovenije bo po novi lestvici plačevalo nižjo članarino. Sredstva članarine se bodo znižala za 21,1 % letno, hkrati pa se bo znižala članarina za 75,9 % članov ZKS. Najnižja članarina bo sedaj en dinar, medtem ko znaša najvišja 3 % od osnove osebnega dohodka. Načelo solidarnosti se še naprej uveljavlja s tem, da člani z višjimi osebnimi dohodki plačujejo tudi večjo članarino, medtem ko se bo

članarina za člane z osebnimi dohodki do 10.000 dinarjev znižala celo do 50 % in več.

Osnova OD	Članarina ZK
do 3.500	1 din
3.500—4.000	5 din
4.000—5.000	15 din
5.000—6.000	20 din
6.000—7.000	30 din
7.000—8.000	50 din
8.000—9.000	80 din
9.000—10.000	1,0 %
10.000—11.000	1,5 %
11.000—12.000	2,0 %
12.000—17.000	2,5 %
nad 17.000	3,0 %

Kidričeva nagrada za diplomsko delo

Že prejšnji mesec smo poročali, da je na Visoki ekonomski šoli v Mariboru diplomiral Albert Praprotnik, direktor TOZD Celje. Za svoje diplomsko delo je prejel tudi Kidričevo nagrado. Ob tako pomembnem priznanju smo z nagrajencem imeli kratek razgovor, ki ga v celoti objavljamo:

Vprašanje:

Tovariš Praprotnik, komisija sklada Kidričevih nagrad vam je dodelila Kidričevo nagrado za vaše diplomsko delo **NAČRTOVANJE POSLOVANJA PROIZVODNE FUNKCIJE V GIP GRADIS TOZD GE CELJE**.

V obrazložitvi je navedeno, da ste v svojem diplomskem delu izdelali originalni model za planiranje gradbene dejavnosti na podlagi predpostavk elementov industrijske proizvodnje, kjer je izhodišče planiranja na količinskih osnovah, ki naj zamenja dosedanjí neučinkovit način vrednostnih osnov.

Razen tega ste izdelali tudi predlog integrirane računalniške obdelave planiranja, kalkulacij in obračuna gradbene dejavnosti. Obrazložitev je zaključena z oceno, da ima delo teoretične in praktične vrednosti.

Ali bi hoteli opisati vzroke, da ste se lotili temo planiranja proizvodnje in v grobem opisati vsebino vašega dela?

Odgovor:

V gradbeništvu delam že 30 let in vsa moja razmišljanja in delovanje so posvečena razvoju gradbeništvu. Predvsem me veseli področje planiranja, organizacije in ekonomike.

V svoji dolgoletni operativni praksi me je zelo motila improvizacija proizvodnih postopkov in pomanjkljiva priprava dela, saj je večina postopkov in odločitev prepuščena organizatorjem proizvodnje na terenu samo na podlagi predračunov

in v najboljšem primeru analiz, izdelanih po zastarelih normativih.

V prvih dveh desetletjih po osvoboditvi je bil sicer dan poudarek planiranju v gradbeništvu, kar pa za zadnje desetletje nebi mogel trditi, zlasti če to primerjamo z industrijo.

Vprašanje:

Če sem odgovor pravilno razumel je industrijska proizvodnja v zadnjem desetletju presegla gradbeništvu. Kako si to tolmačite?

Odgovor:

Številne raziskave kažejo, da je industrija po indeksih produktivnosti resnično presegla gradbeništvu. Že samo dejstvo, da je uvedba tekočih trakov omogočila kljub zaposlitvi ožjih profilov visoko produktivnost. Ves ta razvoj v industriji pa je zahteval temeljito pripravo in načrtovanje proizvodnje. Zelo resnična se mi zdi misel nekega predavatelja visoke šole za organizacijo v Kranju, da ni učinkovitejša proizvodnje, temveč je lahko samo učinkovitejša priprava proizvodnje.

Z nadaljevanjem študija na VEKŠ Maribor mi je bilo omogočeno spoznavanje pravil ekonomije, ki so v neposredni povezavi s proizvodnjo. Predvsem me je zanimala poglobljena analiza razlik med individualno in serijsko proizvodnjo. Ugotovil sem namreč, da je celotni študij načrtovanja proizvodnje kakor tudi uporaba ostalih programiranj posvečen pretežno serijski in masovni proizvodnji.

Vprašanje:

Ali lahko to ugotovitev prenesite na gradbeništvu?

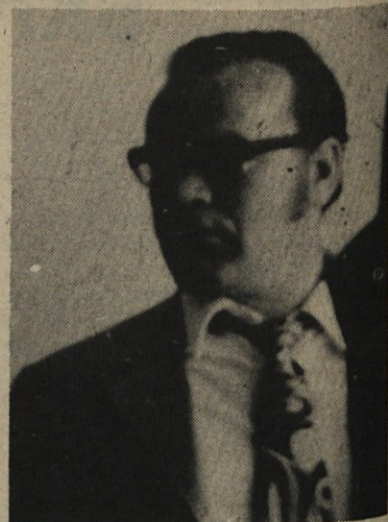
Odgovor:

Lahko, gradbeništvu je z definicijo proizvod je gradbeni objekt tipični predstavnik individualne proizvodnje. Tak proizvod pa je definiran kot negibljiv, z večletno proizvodnjo prostorsko razsežnostjo, sezonskega značaja in z obračunavanjem na podlagi izmer in enotnih cen. Seveda ni za pričakovati, da bi se ekonomska znanost preveč ukvarjala z zakonitostmi posameznih primerov. Potrebno je bilo izvršiti analizo in najti v gradbeništvu elemente serijske proizvodnje.

Nesporno je dejstvo, da montažna gradnja vsebuje vse elemente serijske proizvodnje, vendar je delež gradbenih del, pri katerem še dolgočasno ne bo mogoče uporabiti montažne gradnje tako velik, da je potrebno iskati rešitve in modele, ki bi omogočali uporabo ekonomskih znanosti v gradbeništvu. V poenostavljeni obliki bi lahko prikazali organiziranost proizvodnega postopka v gradbeništvu s sledečimi shemami:

Na sliki št. 1. je prikazana dejavnost gradbene operative na stanovanjskem in industrijskem področju ter ostalih visokogradnjah. Na vsakem gradbišču so kapacitete za izvajanje betonarskih del (oznaka B), armiraških del (oznaka A) in tesarskih del (oznaka T). Transportna sredstva za notranji transport (oznaka S) služijo za izvajanje vseh treh dejavnosti. Delitev dela ni izvršena. Vsi polizdelki se izdelujejo neposredno na gradbišču.

Tako obliko najdemo še danes pri manjših gradnjah ali manjših delovnih organizacijah.

Albert Praprotnik

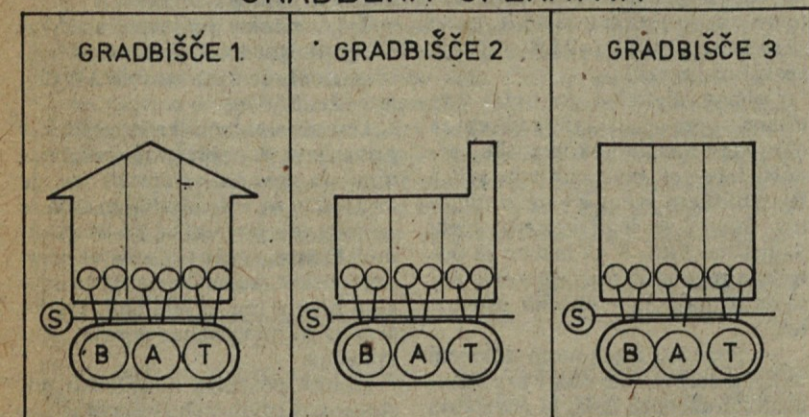
V primerjavi z industrijo bi lahko primerjali posamezna gradbišča z delavnicami in obrati, od katerih vsak izdeluje svoj proizvod. Sestavni deli teh proizvodov so sicer za vse proizvode enaki, vendar jih vsak obrat pripravlja za sebe. Razumljivo je, da bi tak način proizvodnje v industriji pomenil nizko produktivnost in nekonkurenčnost na tržišču.

Slika št. 2 prikazuje razvitejšo obliko gradbene organizacije. Organizirana je skupna betonarna za pripravo betona in skupna železokrivnica za pripravo armature. V tesarski dejavnosti je organiziran samo obrat za specialne opaže.

Na gradbiščih so betonarske ekipe za vgrajevanje betona in železokrivske ekipe za polaganje armature. Tesarska ekipa izdeluje na gradbišču klasične opaže.

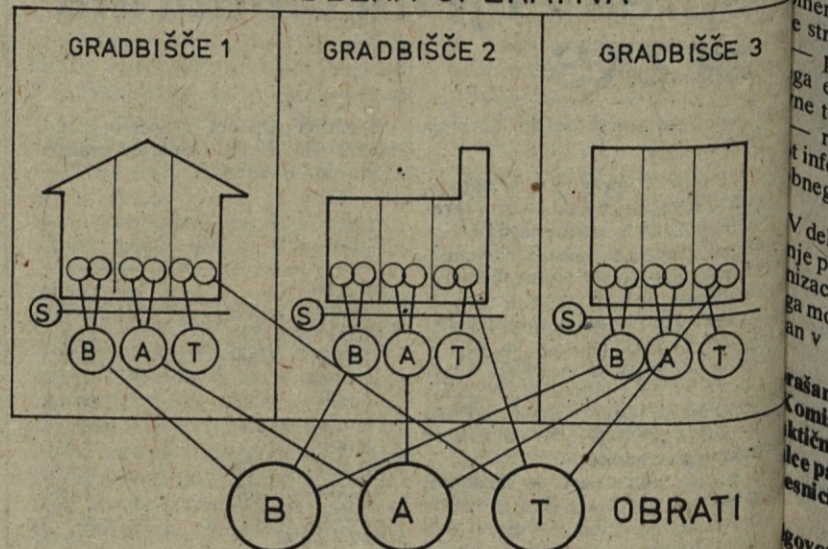
Vsi specializirani obrati za pripravo polizdelkov so mehanizirani. Za dobavo polizdelkov je potrebna koordinacija med gradbišči. Delitev

GRADBENA OPERATIVA

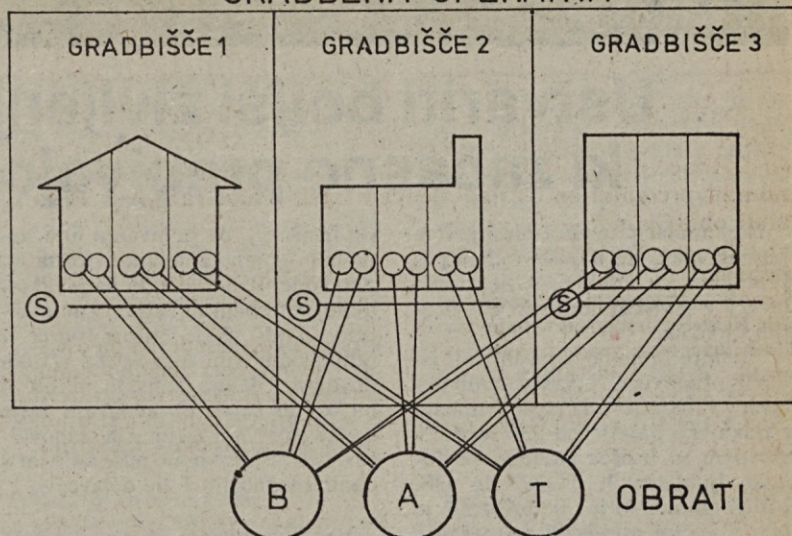
SLIKA št. 1

GRADBENA OPERATIVA

SLIKA št. 2

GRADBENA OPERATIVA

Celotni model smo realizirali v naši TOZD na področju planiranja, kalkulacij in obračuna proizvodnje.

Izvršena je nomenklatura celotne proizvodnje in izdelano cca 1800 normativov za tehnološke postopke. Celotna proizvodnja je kalkulirana po internih cenah in tehnoloških postopkih, določenih v pripravi proizvodnje. Za vsak objekt so določene aktivnosti s podrobnimi normativi za posamezne faze in celotno aktivnost. Operativni plan objektov so izdelani z uporabo TRACE programa centralnega računalnika in izvršeni analitični in grafični prikazi potrebne delovne sile, transportov in ostalih resursov. Izdelan je plan proizvodnje za leto 1981 po osnovnih proizvodih z analizo izkoriščanja kapacitet.

Seveda je pogoj za uspešen pristop tudi ustrezna organiziranost kar je specializiranost proizvodnje osnovni pogoj višje produktivnosti. Specializacija pa zahteva planiranje in višji nivo operativne priprave proizvodnje. Zato pa imamo danes praktično neomejene možnosti z uporabo računalništva. Sistem TRACE na primer omogoča koordinacijo resursov na petih nivojih do števila 5000.

V celotni sistem smo vključili nagrajevanje po delu kot osnovni motivator za doseganje dohodka.

Vprašanje:

Za trenutno stanje dosti smeje odločitve. Ali je in kakšne so možnosti uporabe vašega modela za celoten Gradis?

Odgovor:

Mislim, da bi pristop celotne gradbene operative Gradisa pomenil učinkovitost predvsem pri pripravi proizvodnje, planiranja in do-

hodkovnih povezanosti.

Enotna nomenklatura gradbene operative bi pomenila komuniciranje v istem jeziku in racionalizacijo poslovanja.

Tehnološka priprava dela na ravni celotne gradbene operative v delovni organizaciji bi neposredno z razvojno službo razvijala posamezne postopke zaradi enotne tehnologije in tipizacije. Delovanje in učinkovitost bi povečala organiziranost po načelu sistemske hevrstike.

Vsi izsledki, urejeni po enotni nomenklaturi, bi bili publicirani za uporabo v operativni pripravi proizvodnje, ki bi bila lahko na ravni TOZD.

Računalniška obdelava z uporabo terminalov omogoča neposredno komuniciranje z računalniškim centrom.

Organizatorji proizvodnje bi za izvajanje del prejeli kompleten elaborat priprave s terminskimi plani.

Elaborat bi predstavljal delovno nalogo in osnovo za nagrajevanje.

Ne želim trditi, da v naši delovni organizaciji ni razvita dejavnost priprave dela, vendar je njena učinkovitost brez enotnega koncepta mnogo manjša, kar je imelo za posledico organizacijo oddelkov priprave dela in razvojnih služb na posameznih TOZD brez ustrezne koordinacije.

Vskladitev sistema bi zahtevala interdisciplinarni pristop vseh funkcij v delovni organizaciji.

V vsakem primeru pa bi bilo potrebno več izobraževanja, timskega dela, racionalizacijo miselnega procesa in vključevanje mladih strokovnjakov v miselni proces priprave proizvodnje.

Tovarišu inž. Praprotniku k visokemu priznanju iskreno čestitamo in mu želimo pri realizaciji osnovne zamisli kar največ uspeha.

Lojze Cepuš

Letos praznuje 30-letnico obstoja naše bratsko podjetje Bytostav iz Ostrave, mi pa 15-letnico uspešnega sodelovanja. V tem času smo izmenjali 650 mladincev, preko 200 delavcev pa je koristilo svoj letni dopust v prelepih predelih Českoslovaške socialistične republike. Na sliki primopredaja spominkega albuma

dela je očitnejša, čeprav na gradbiščih niso ločeni stroški posameznih dejavnosti.

Slika št. 3 prikazuje popolno delitev dela. Vse dejavnosti so organizirane kot specializirani obrati, ki dobavljajo in vgrajajo svoje proizvode. Na gradbišču so samo transportna sredstva za vertikalni transport proizvodov. Potrebna je popolna koordinacija med obrati in skrbno načrtovanje proizvodnje. Vsi stroški se registrirajo na stroškovnih mestih specializiranih obratov, poraba osnovnih proizvodov kot stroškovnih nosilcev se vodi na končnem stroškovnem mestu — objektu.

Celotno organiziranost lahko primerjamo z industrijsko delovno organizacijo, v kateri posamezni obrati v serijski proizvodnji izdelujejo posamezne osnovne proizvode, iz katerih se po želji kupca na posebnem mestu sestvi končni proizvod.

Prikazano organizacijo lahko označimo z gradbeno organizacijo za montažno gradnjo, ki izdeluje v posameznih obratih elemente in jih nato montira na objektu.

V praksi je na današnji stopnji ravno najbolj pogosta oblika organiziranosti delovnih organizacij po liki št. 2. Te oblike so pogojene tudi oddaljenostjo posameznih gradbišč in dolgotrajnostjo gradnje posameznih objektov.

Vendar nas to ne ovira, da na primer betonersko dejavnost na gradbišču in specializiranim obratu strokovno združimo, osnovne proizvode te dejavnosti pa določimo kot stroškovne nosilce.

Za sestavo predloga modela sem obdelal tudi nekaj teoretičnih osnov sicer:

- pomen človeka v sodobnem gradbenem proizvodnem procesu z uporabo načrtovalnih organizacij pri njihovi metodi

- družbeno načrtovanje kot zahtevano uporabo načrtovanja pri usklajevanju odnosov v družbeni produkciji in usmerjanju razvoja,
- pojem stroškovnega mesta, pomembnega za pravilno načrtovanje stroškov,

- pripravo dela kot povezovalnega elementa razvojne in operativne tehnologije v gradbeništvu,
- računalništvo v proizvodnji in informacijski sistem vsakega sodobnega organizacijskega modela.

V delu sem predstavil tudi načrtovanje proizvodnje v naši delovni organizaciji in podal tudi predlog novega modela, ki je bil že delno publikan v naši delovni organizaciji.

Vprašanje:

Komisija je vaše delo ocenila kot praktično rešitev problema. Naše misli pa bo zanimalo kaj ste od tega delo realizirali v vaši TOZD?

Odgovor:

Cilj mojih razmišljanj je bil vedno usmerjen k praktičnim rešitvam.

Iz seminarja za informatorje

Ustvariti boljši življenjski standard delavcev, ki začasno prebivajo v domovih ali naseljih

Na seminarju za informiranje sem bil zadolžen, da napišem članek o problematiki, o delu in življenju delavcev v samskih domovih ali naseljih Gradisa.

Trenutno imamo v naših treh zidanih domovih 676 nastanjenih delavcev v Koželjevi, ki je pa še tipično barakarsko naselje po 230 ležišč, v glavnem so ležišča zasedena z delavci ljubljanskih TOZD in DS. Problematika, ki je bila prisotna, je bila v večini primerov pogojena z neorganiziranostjo domske samoupravne ter nenačrtnim delom za delavce v zvezi prostega popoldanskega časa in izpolnitve le tega. V okviru danih možnosti so v domovih ponovno zaživel domski sveti, ki delujejo po svojem poslovniku in sproti rešujejo tekočo problematiko.

S tem v zvezi lahko rečemo, da naši delavci sami ustvarjajo svoje bivalne pogoje reda, discipline in popoldanskih aktivnosti, ter da smo v Gradisu prebili mišljenje nekate-

rih institucij, da je bivanje in disciplina pogojena z nekim avtoritativnim vodenjem doma, ki pa je oddaljeno potrebam in željam stanovalcem. Tudi glede informiranja v samih domovih, smo vedno v toku dogajanj z delom domskih svetov, ki na svojih sejah obravnavajo želje stanovalcev, ter na zborih stanovalcev, kjer usklajujemo naše delo ter v danih možnostih želje delavcev.

V našem novem domu v Jaršah, kjer so trenutno dani najboljše pogoji glede rekreacije, imamo v ta namen svoje strelišče in prostor za igranje namiznega tenisa, ker delavci redno uporabljajo namenske prostore. Z razumevanjem bližnje osnovne šole, pa lahko koristimo tedensko v odrejenem času tudi igrišča za košarko, roketmet in nogomet. Omenili bi tudi, da smo v ta namen nabavili vse športne rekvizite s finančno pomočjo ljubljanskih TOZD.

Z akcijo KSS o kulturnem oživ-

ljanju, oziroma delovanju, smo ustanovili tudi knjižnico, za katero v okviru domske skupnosti skrbi in je zadolžen posamezen delavec, ki knjige izdaja in vodi delo v zvezi le-te. Knjižnica je na razpolago vsem zainteresiranim, s tem, da določen delavec, ki vodi delo v okviru drugega doma javi potrebo in dobi knjige v okviru UDD.

Problematika, ki je najbolj pereča, ter je še vedno v fazi dogovarjanja, je organizirana prehrana za naše delavce. Trenutno razpolagamo za v ta namen samo s čajnimi kuhinjami v domu ob Kvedrovi ter v Mislejevi (samo ženske), ki so nekje opravičile svoj obstoj, vendar ne v smislu organizirane prehrane. Za izboljšanje obstoječega stanja, bi bilo potrebno v dveh domovih, Bavdkovi in Mislejevi dodatno urediti namenske prostore za čajne kuhinje. Ta možnost bi bila podana z izgradnjo novega doma, s tem, da bi v omenjenih domovih lahko sprostili

ležišča — prostore za izgradnjo čajnih kuhinj. Žal moramo ugotoviti, da smo bili glede novega doma na lokacije izigrani zaradi neagilnosti nerazumevanja nekaterih odgovornih v KS in občini.

Želimo si, da bi bila omenjena problematika z izgradnjo novega doma čimprej rešena in bi morali sedaj predvideti problematiko kreativnih aktivnosti, izboljšanje nastanitvenih možnosti, izgradnjo domskih garsonier, za kar se je pokazala velika potreba ter izgradnjo namenskega prostora za prehrano, ki pa naj bi bila vezana z možnostjo postrežbe kosila in večerje kot prostega obroka.

Na koncu bi mogoče omenili tudi problematiko organiziranih prevzov za naše delavce domov v kraj, kjer stalno prebivajo, ter v zvezi s tem dosegli skupna stališča v zainteresiranih TOZD na ljubljanskem območju.

Slavko Štarn

Za dosledno nagrajevanje po delu?

Kaj pravi naš delegat za III. kongres samoupravljalcev Jugoslavije Tomaž Zupančič?

Padec realnih osebnih dohodkov ima svoje objektivne meje. Osebnih dohodke vezati na rezultate dela. V borbi za kvaliteto, delovno prakso in koriščenje znanja. Aktivnost mladih usmerjati na organizacijo, delo dolžnosti in odgovornosti za nadaljnje utrjevanje samoupravnega in političnega sistema. Več osebnih kontaktov, odkritih pogovorov in zani-

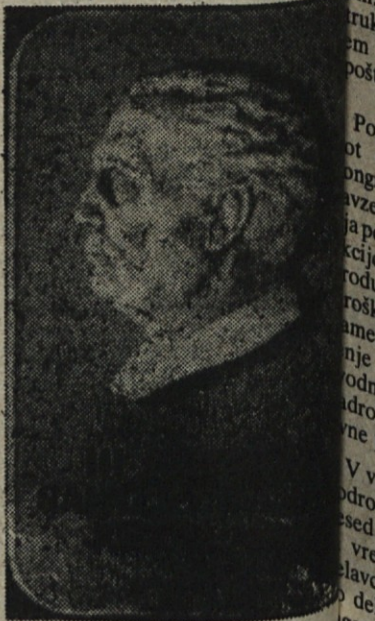
manja za probleme mladih.

Gradis in velik del gradbincev ljubljanskega območja bo na III. Kongresu samoupravljalcev Jugoslavije zastopal naš delegat Tomaž Zupančič, strojni inženir iz tozd GE Ljubljana okolica.

Rojen je bil 24. 11. 1954 v Ljubljani kjer je tudi uspešno končal I. stopnjo strojne fakultete. Pri Gradisu se je zaposlil leta 1979 in v sorazmerno kratkem času prevzel naloge vodje mehanizacije. Že v rani mladosti je sledil korakom svojega očeta, čeprav se je že tedaj zavedal, da je to trda pot kot je trda kovina preden jo obdelas in oblikuješ po svojih zamislih. Skupaj z očetom sta po lastnih zamislih izdelala stroj za obiranje rženih rožičkov, naredila izboljšave za betonski mešalec in izdelala hidravlične zavore za traktorje. Uspehi na tem področju so ga spodbudili, da je tudi v Gradisu začel z iskanjem notranjih rezerv, podpiral vsako najmanjšo inovacijsko zamisel delavcev, ter z boljšim planiranjem in razporejanjem strojev po gradbišču zmanjšal stroške poslovanja, ob sodelovanju ostalih sodelavcev, kar za 20 odstotkov.

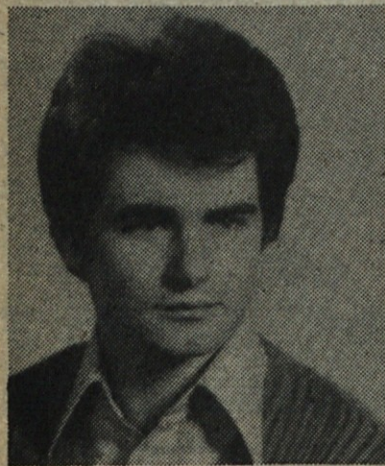
V najinem pogovoru se je kot rdeča nit vleklo delo v mladinski organizaciji. Že med šolanjem se je vključil v aktivno delo mladincev in potem tudi v delo Zveze komunistov. Ugotavlja da mladih ni težko pritegniti v akcije, le da je potrebno z njimi veliko delati; potrebno je veliko osebnih kontaktov, odkritih pogovorov, dobrih zgledov in zanimanja tudi za probleme mladih. Zaveda se, da je premalo, da mladega delavca izvolimo za kakšno funkcijo, potem pa nanj pozabimo. To je področje, kjer bi morali imeti več posluha oz. mladim delavcem ko jim zaupamo funkcijo, bi morali nuditi večjo pomoč, tako pa se nekako izgubijo, ne najdejo pravega stika z bazo in tu ne gre samo za čas, pač pa za odnos do mladih, za resno, odkrito in konstantno sodelovanje, gre za občutek, da niso sami, da niso izpostavljeni. Najbolj negotove pa so povezave, ne samo mladih, pač pa vseh delavcev z delovodji. Delovodja naj bi bil tisti, ki bi delavcu razložil gradivo, ga vprašal za mnenje, mu povedal kaj predstavlja določen sklep ip.

Za mlade kot za ostale delavce bi

morali organizirati proste dejavnosti v samskih domovih. Nujno je, da jim nudimo več osebnih pozornosti.

Tomaž je kot član mladinske organizacije in predsednik komisije splošni ljudski odpor zelo aktiven delovalec in ni majhna njegova želja, da je mladinska organizacija tozd začela bolj aktivno delovati. Kot zelo aktivnega mladince, ki organizira delo in aktivnost mladih usmerjati, so ga tovariši izbrali za predsednika OO ZSMS. Čeprav mlad zna ceniti pridobitve volucije in naš samoupravni

Tomaž Zupančič

Franc Novak — upravnik doma na Pohorju

Kot predstavnik tozda GE Ljubljana-okolica sem se udeležil seminarja za informiranje, ki je bil na Pohorju. Za svoj prvi prispevek sem naredil mali intervju z upravnikom počitniškega doma tovarišem Novakom.

Na moje prvo vprašanje, koliko

Franc Novak

em. Je kritičen a istočasno konkurenčen. Ker je dosleden pri svojem delu, ga sodelavci cenijo in spoštujejo.

Pogovor je nanesel na temo, ki jo je delegat namerava iznesti na kongresu. Predvsem se bo dosledno avzema za uveljavitev nagrajevanja po delu in v zvezi s tem za skupno akcijo za povečanje proizvodnje in produktivnosti dela ter zmanjšanje stroškov poslovanja. Še posebej namerava poudariti boljše vrednotenje gradbenih delavcev v proizvodnji ter tako preprečevati beg kadrov iz proizvodnje v administrativne poklice.

V vsakem primeru pa je treba na področju nagrajevanja preiti od sedek dejanjem in na osnovi meril vrednotenja doprinosov vsakega delavca izplačevati osebne dohodke po delu in rezultatih dela ter tako motivirati našim delavcem materialno in socialno varnost v smislu dobrega gospodarja.

Pogovarjala sva se tudi o njegovih težavah in problemih. Rad bi nadaljeval študij in končal II. stopnjo na fakulteti. Ima družino in še rešeno stanovanjsko vprašanje. Je to so skrbi, so želje in cilji še prihodnjega mladca v Gradisu. Zato pa bi rad nadaljeval tudi z študijem in racionalizacijami. Tomaz se zaveda izkazanega zauznanja in si bo prizadeval, da nas bo pri tem merno zastopal in upravičil zauznanje.

Zinka Mihelič

let je pri Gradisu je odgovoril, »da je pri Gradisu zaposlen že 18 let, da pa je upravnik doma na Pohorju že dve leti. Pred tem je vrsto let delal, seveda v poletnih mesecih, kot upravnik v počitniškem domu v Poreču in kot natakar na Pohorju.«

Kako ocenjujete letošnjo sezono?

»Zaradi bogate snežene odeje je bila letošnja zimska sezona za nas izredno uspešna, saj smo imeli dom polno zaseden skoraj tri mesece. Take zime na Pohorju nismo imeli že nekaj zadnjih let. Letošnja lepa pomlad pa obeta, da bomo imeli več gostov, kot lansko leto, ko je skoraj celo pomlad deževalo in je bilo precej hladno vreme, tako da je bore malo gostov prišlo v naš dom, pa tudi na Pohorju nasploh.

Razen tega se bodo v aprilu zvrstili pri nas gradisovi seminarji, nekateri so že bili v marcu, tako da gostov, s tem pa tudi dela za nas ne bo manjkalo.«

Kako ste organizirali oskrbo doma s hrano, pijačo in ostalimi živili v letošnji hudi zimi?

»Pri oskrbi doma z vsemi potrebnimi prehrabnimi artikli nimamo večjih težav. V poletnem času nam naši stalni dobavitelji, to so Pomurka, Tima, Mariborske mlekarne in Koloniale pripeljejo potrebna živila in pijačo v dom, največkrat pa nabavljamo kar sam v Mariboru, dvakrat ali trikrat tedensko, gre v glavnem za nabavo mesa in zelenjave, ki jo potem pripeljem na Pohorje kar z avtom.

Za zimski čas pa se posebej pripravimo. Že v jeseni nam naši dobavitelji pripeljejo zadostne količine vina, tako da so pred prvim snegom vse kleti in shrambe polne. Takrat se založimo tudi z vsemi artikli, ki lahko stojijo več mesecev. V zimskem času zato nabavljamo take artikle, ki se sproti porabijo in jih zaradi trajnosti ni mogoče nabaviti na zalogo, to je kruh, meso in vsa zelenjava. Le-to pripeljemo do doma z teptalnimi stroji, ki od hotela Bellevue, oziroma zgornje postaje vzpenjače, teptajo progo, ki poteka v neposredni bližini našega doma. Dobro se razumem s temi vozniki, tako da mi naredijo to uslugo. V zelo dobrih odnosih smo tudi z vsem osebjem hotela Bellevue, tako da če je potrebno, tudi pri njih dobimo pomoč.«

Kaj v domu počnete, ko nimate gostov in je dom prazen?

»Pri nas je vedno dovolj dela. Ko nimamo gostov so na vrsti takšna dela, ki v času ko je dom poln morajo počakati. To je temeljito čiščenje doma, urejevanje okolice doma, to predvsem velja za spomladanski čas, ko je treba počistiti vse tisto, kar se je nabralo in je bilo pokrito z snegom, in v jeseni je treba pometati listje itd.

Dela je vedno dovolj, saj si vsi zaposleni v domu prizadevamo, da bi

čimbolj pripravljeni v vsakem letnem času pričakali naše goste, saj je gost vedno na prvem mestu.«

Iz pogovora lahko sklepamo, da je prostega časa bolj malo?

»Res je, da imam malo prostega časa, saj delo v domu zahteva mojo stalno prisotnost, tako da sem angažiran od jutra do večera. Dopoldan največkrat nabavljam v Mariboru, potem z glavno kuharico sestavljam jedilnik, rešujem vsakodnevno tekočo problematiko in poprimem za vsako delo v domu, saj želimo, da bi se naši gosti čim bolj počutili.«

Kakšne so vaše želje?

»Želja je veliko. Eno sem uresničil lansko leto, ko smo uredili dovoljno pot do doma. Ostalo nam je za urediti še tisti del poti, ki poteka 15 metrov po smučišču. Lansko leto nam niso dovolili poseg na ta del poti, ker so se bali, da bomo uničili smučišče, za letos pa smo se dogovorili, da lahko tudi ta del naše poti uredimo tako, da bo oblika smučarske proge ostala nespremenjena.

Ena od želja je tudi, da bi dom razširili in s tem povečali njegove kapacitete. Dom je sedaj z 21 ležišči premajhen, saj bi v sezoni lahko imeli tudi petkrat več gostov, kakor gradisovih tudi gostov izven Gradisa.

Nujno bo čimprej rešiti problem pitne vode, ki je za ta del Pohorja precej velik. Hotel Bellevue in ostali domovi na tem kraju se oskrbujejo s pitno vodo iz lastnega vodo-

voda. Kapacitete le-tega so v polni zimski sezoni omejene, tako da dostikrat ostanemo v domu brez vode, kar nam povzroča nemalo problemov, saj takrat ni vode ne za kuhanje, ne za pomivanje, kopanje itd. Zato čez noč, ko je poraba manjša naredimo zaloge vode, da je imamo vsaj za kuhanje. Ker še ni povsem jasno, kdaj se bodo kapacitete obstoječega vodovoda povečale, bi bilo nujno postaviti rezervoar pitne vode z kapaciteto 10.000 litrov vode. S tem bi rešili največji problem s katerim se borimo v polni zimski sezoni.«

Kakšni smo gradisovci kot gosti v domu na Pohorju?

»Vse same pohvale moram izreči na račun naših gostov. Izredno so disciplinirani, spoštujejo red v domu, pazijo na inventar in čistočo v domu in izven njega. Mi pa se po svojih močeh trudimo, da se vsi gosti pri nas dobro počutijo, da jim pripravimo čimboljše, kvalitetno in raznovrstno hrano.«

Seminar za informiranje je bil zaključen in vsi seminaristi smo bili enotni, da smo se ves ta čas v našem domu na Pohorju odlično počutili, da je bilo osebje na čelu z upravnikom izredno gostoljubno in da je hrana, ki je pripravljajo v domu poglavje zase, saj se tako kvalitetni in raznovrstni obroki, predvsem pa izbira pristnih domačih štajerskih jedi, dobi le še malokje.

Remzo Jusič

Novinari Delavske enotnosti u Gradisu

Prvi majski broj Delavske enotnosti bio je u cjelini posvećen prvoj godini, koju smo preživjeli bez Tita i kroz čitav list se kako crvena nit protežu tri osnovne ideje druga Tita — samoupravljanje, bratstvo i jedinstvo te nesvrstanosti. Da bi saznali nešto više o tome, kako žive radnici iz drugih republika u Sloveniji, koji problemi ih muče, kako se uključuju u društveno-politički i kulturni život itd, novinari Delavske enotnosti posjetili su našu radnu organizaciju i u razgovoru sa sedmoricom naših radnika dobili odgovore na sva svoja pitanja. Razgovor je bio objavljen u Delavskoj enotnosti br. 18 od 7. maja ove godine, pa ga možete tamo pročitati.

Cveto Pavlin

Izobraževati, da ali ne?

Za današnji čas malo nenavaden naslov in vendar je potreben

Za današnji čas, malo nenavaden naslov, in vendar je potreben.

Na zadnjem sestanku direktorjev TOZD in direktorjev strokovnih služb je bilo med drugim tudi govora o organizaciji seminarjev in sploh o izobraževanju strokovnih kadrov v Gradisu. Nekateri so bili mnenja, da seminarji za inštruktorje, analitike dela, informatorje, kadrovnike, gospodarsko finančne pomočnike direktorjev, itd. niso dosegli svojega cilja, ter da je seminarje za tehnične kadre treba organizirati — ko je čas zato.

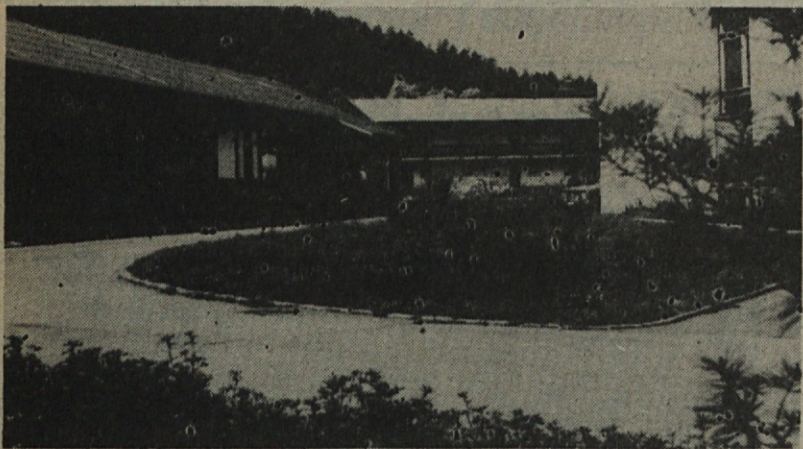
Res, da vsi seminarji niso dosegli svojega cilja, toda ne po zaslugi organizatorjev in predavateljev, temveč tistih TOZD, ki na seminarje niso poslali svojih delavcev. Mislim, da je to zelo kratkoročna politika.

Znano je, da se znanje, napredek in tehnologija vsakih pet do osem let podvoji, kar pomeni, da si moramo, če hočemo živeti s tokom razvoja, znanje stalno dopolnjevati. Zlasti velja to za srednje in mlajše kadre, ki bodo jutri prevzeli naše naloge. Mnogo delam z mladimi in vem, da mladi želijo pošteno in strokovno

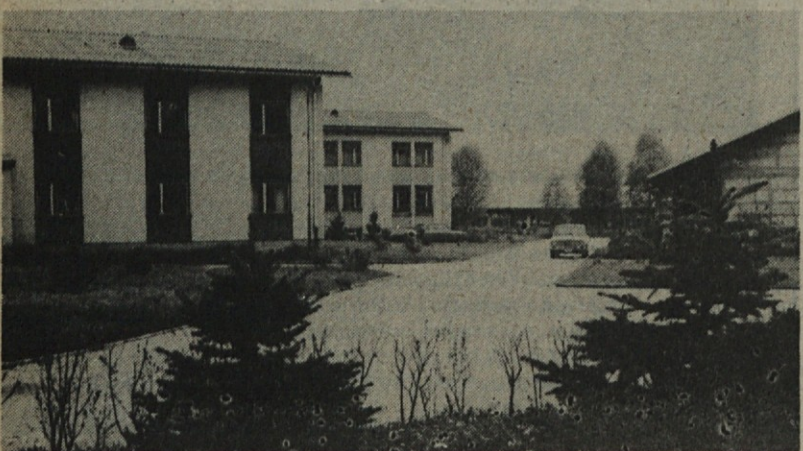
delati, se izobraževati in se kot enakopravni partnerji vključevati v samoupravne in proizvodne procese. Isto velja tudi za izobraževanje tesarjev, zidarjev, strojnikov in drugih. Res da izobraževanje ni poceni, saj stane 2 mesečno izobraževanje strojnika težke mehanizacije 3800 din, PU zidarja (2 meseca) 30.000 din, KV zidarja (3 mesece) 45.000 din, inštruktorji (2 meseca) 18.000 din. Učenec nas stane mesečno 5700 din (hrana stanovanje, nagrada, obleka, učila). Za štipendiste pa smo v mesecu aprilu izplačali skupno z razliko po novem sporazumu o štipendiranju, kar 501.560 dinarjev. Drago, toda vsako omejevanje izobraževanja, v tej ali oni obliki pa bi pomenil korak nazaj. Seveda lahko porabimo le toliko, kolikor imamo na razpolago finančnih sredstev. Smo za stabilizacijske ukrepe ali ne v obliki druge skrajnosti.

Rešitev vidimo le v še bolj načrtnem, sistematičnem in bolj smelnem izobraževanju in ne mačehovskem obnašanju do sedanjih in bodočih kadrov. **Torej izobraževanje, DA.**

Lojze Cepuš

Stanovanjsko naselje s samskimi domovi na Ravnah

Menza je v samem naselju

Mislimo na jutrišnji dan

Relekcija poslovnih kadrov pomeni isto kot skrb za nadaljni razvoj Gradisa. Štafetna palica se sicer ne predaja vsake štiri leta, toda družbeni dogovor o temeljih kadrovske politike določa, da je po poteku mandata ista oseba praviloma lahko imenovana samo še za en mandat. O tem seveda odločajo DPO in komisije za spremljanje izvajanja družbenih dogovorov.

Razpis in imenovanje poslovnih organov sprejme delavski svet z ustreznimi sklepi. V skladu z interno zakonodajo delavski svet imenuje razpisno komisijo v kateri mora obvezno sodelovati predstavnik družbene skupnosti zunaj TOZD oziroma organizacije združenega dela. Za oblikovanje predloga za imenovanje poslovnih organov mora razpisna komisija dobiti mnenje družbeno političnih organizacij tako v delovni organizaciji, kot pri občinskem sindikalnem svetu, kjer je sedež TOZD oziroma delovne organizacije.

Družbena skupnost oblikuje in koordinira mnenje o kandidatih za poslovni organ v okviru koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri predsedstvu občinske konference SZDL. Vsa mnenja in pripombe morajo biti podane v pisni obliki. Kandidati morajo izpolnjevati vse pogoje, ki so navedeni v statutu DO, oziroma v družbenem dogovoru o temeljih kadrovske politike.

Naj bo tako ali drugače iz vrst lastnih strokovnih kadrov bo treba izbrati ljudi, ki se bodo borili za samoupravljanje, imeli smisel za organizacijo in dobro gospodarjenje ter kljubovali vedno drznejšemu razvoju znanosti in tehnike. Relekcija ni prijetna, toda življenje teče dalje. V vsakem primeru pa bo potrebno na odgovorna mesta vključiti več mlajših strokovnjakov in večji meri organizirati timski pristop pri reševanju vseh in še posebej zahtevnejših nalog. V timskem delu pa bodo našli svoje mesto tako mladi, kot stari. Med generacijami ni prepada, temveč le nadaljevanje pred 35 leti začete dela, v katerem obdobju je vsak delavec doprinesel svoj delež pri graditvi naše socialistične skupnosti.

Za naše bodoče kadre smo si v srednjeročnem obdobju 1981 — 1985 zastavili enotne in jasne cilje kadrovske politike, zato nas prihodnja relekcija ne bo našla nepripravljenih.

Lojze Cepuš

Lepo urejeno okolje samskih domov v Gradisu

Kolikor bolj se razvija tehnika in civilizacija, toliko postaja naše delo bolj enolično. Človeka, ki je našel svoje zatočišče v naraščajočih mestih, čedalje bolj vleče k studencu življenja, k naravi.

V naravi si človek išče moči, karšne je imel naš prednik v davni. Ker današnje hitro življenje večini ljudi ne dovoljuje pogostega skoka v neoskrunjeno naravo, proč od hrupa in dima, si poskušajo ustvariti delček te narave ob svojem domu.

Časi se spreminjajo in življenjska raven našega človeka je dosegla nepričakovano višino. Širom po naši domovini je zrastle tudi mnogo samskih domov.

Samski domovi — so drugi dom večine članov našega kolektiva. Tu naš delavec preživi, povprečno tretjino svojega življenja. V Ravnah smo poleg notranjosti, posvetili dosti pozornosti tudi zunanji ureditvi,

kar spodbudno vpliva na razloženje stanovalcev v prostem času.

Za vzdrževanje zelenic in skrbi upravnik samskih domov svojimi sodelavci. Večjih akcij čiščenja in vzdrževanja se udeležijo tudi mladinska organizacija. V lanskem letu je lepo uredila okolice menze v naselju.

Stanovalci pravijo, da so kar dovoljni, le nekaj prijetnih klopi bilo še treba postaviti med trate bi manj povaljali travo. Pa nekaj cvetja na oknih ne bi škodilo sem pripomnil, a za cvetje še preveč navdušeni, je preveč dejal njim.

Za akcijo — lepo urejeno okolje samskih domov Gradisa, bo potrebno zastaviti akcijski duh tekočnosti in zaslužnim dodeliti nanje za lepo okolje.

Ludvik R...

Za popolno in pravočasno obveščanje delavcev

V zadnjem času sta v Gradisu vse bolj prisotni dve vrsti zagovornikov obveščanja. Ena stran trdi, da je obveščanja preveč, oziroma, da je vsak informiran kolikor se sam želi informirati, drugi pa, da je informacij premalo, zlasti tistih informacij, ki govorijo o poslovanju, gospodarstvu in pravočasnem obveščanju delavcev o nastalih problemih. Koprski primer nam nudi značilno pri-spodobo obeh.

Že v preteklem obdobju smo veliko razmišljali, kako zagotoviti kvalitetnejše delo na področju obveščanja. Organizirali smo tečaje, izvolili informativne skupine, ki pa dosti-krat zaradi nerazumevanja poslo-vodnih delavcev posameznih TOZD, niso dosegli zaželenega učinka. Izhajali smo iz stališča, da je v središču našega sistema delavec, v svoji samoupravni funkciji kot nosilec vseh bistvenih odločitev v druž-benem razvoju. Če k temu dodamo še poglavje zakona o združenem delu, ki govori o obveščanju, potem smo dolžni in odgovorni se zavzeti za popolno, resnično in pravočasno obveščanje delavcev.

Ne bi se mogel izogniti mislim, da je ob poplavi informacij, vsak in-formiran, kolikor si to želi, kot tudi ne dejstvu, da viri informacij niso vedno pravočasno dostopni vsem

delavcem, ki naj o tem ali onem vprašanju odločajo. V skladu z rastjo zavesti in poglobljanja sa-moupravne demokracije, se delavci upirajo tako imenovanemu odtuje-vanju informacij, oziroma dajanju podatkov za zadeve, ki so prispele že do vrelišča, in jih je pozneje vse težje usklajevati. Tretje in skrajno mnenje pa je valiti vso krivdo na neinformiranje ter tako izkriviti bi-stvene vzroke neuspeha na tem ali onem področju. Res, da se pri kon-kretnem delu pojavljajo močni protislovni interesi tega ali onega, toda te interese je moč usklajevati le z demokratičnim dogovarjanjem, ob upoštevanju interesov celotnega Gradisa. Tudi v takih in podobnih zadevah moramo informirati de-lavce in z odkrito besedo onemogo-čiti različna nepravilna tolmačenja, verzije, ki nam včasih že škodujejo. Ne moremo in ne smemo se zapirati v ozke kroge posameznih skupin, grupacij ali celo vplivu posamezni-kov, ki se bojijo javnih in kritičnih razprav ter pri tem hote ali ne hote zavirajo razvoj samoupravljanja.

Prav bi bilo, da ob predkongresni aktivnosti razpravljamo tudi o ob-veščanju in tako skupno odprav-ljamo vrzeli, s katerimi se dnevno srečujemo pri našem delu.

Lojze Cepuš

Konec prvega dela razvojne naloge

Uspešno sodelovanje z gradbenim inštitutom
Izvečki iz pozdravnega govora
komandanta-majorja druga Savo N. Štefanič

Že dalj časa naši strokovnjaki uspešno sodelujejo s predstavniki Gradbenega inštituta iz Zagreba na področju raziskav betona in lastnih konstrukcij. Pred kratkim so tako zaključili prvi del raziskovalne naloge z naslovom: Nosilnost armira-nih trnov pri montažni gradnji.

V našem laboratoriju na Pobrežju so pod vodstvom Bruno Benjete opravili večji del raziskav, ostali del pa so opravili v gradbenem inštitutu. Rezultati raziskav bodo objavljeni kot zaključek naloge. S strani Gra-disa je bil nosilec naloge ing. Franc Gačnik, na inštitutu pa je vodil razi-skavo ing. Severovič, ki je na to temo opravil tudi magistraturo.

Na sklepnem delu naloge so si bili edini, da je to sodelovanje še kako pomembno. V tej priliki so tudi izrekli vse čestitke tovarišu Seferoviču za opravljeno magistraturo. Na slovesnosti so sodelovali ing. Franc Gačnik, Bruno Benje, ing. Izidor Krunič, ing. Peter Rubin, ing. Armando Hreščak, prof. dr. Zlatko Kostrenčič, prof. Andjelko Peršič, prof. dr. Velimir Ukrajinič, ing. Viktor Peršut ter mag. Enes Sefero-vič. O rezultatih razvojne naloge se bomo z nosilci del pogovorili v eni od naslednjih številčk Gradisovega Vestnika.

Franjo Štromajer

Ob jubileju ing. Saša Skulja

Jubilant inž. Saša Skulj je pre-hodil večji kos svoje življenjske poti. 50 let je v današnjem času ko se je življenjska doba občutno povečala, majhna obletnica, toda pomembna za ovrednotenje nje-gove nadaljnje poti za dosego ci-ljev in nalog, ki jih bo moral na čelu Gradisa, še storiti v prihod-njem obdobju.

Bil je pravzaprav še deček, ko so takratne razmere napravile iz njega mladeniča. Tako kot nje-govi starši so vsi sovražili okupa-torja. Oče, zdravnik je padel v partizanih, njegova mati pa je že stala pred puškami okupatorja, toda vzdržala je. Te okoliščine so vplivale na našega jubilanta, da je pozneje in vseskozi stal v prvih vrstah borcev za socialistično ureditev naše družbe. Že kot študent je aktivno deloval v mladinskih organizacijah ter leta 1958 diplomiral na gradbeni fakulteti v Ljubljani. Nekaj časa je bil zapo-slen pri upravi za ceste SRS ter 1. 10. 1958 pa se je kot mlad strokovnjak zaposlil v tehnično-konstruktivnem oddelku Gradisa.

Pozneje je prevzemal vse bolj in bolj odgovorne naloge: bil je tehnični vodja v OGP, tehnični pomočnik šefa, oziroma pomočnik direktorja TOZD Ljubljana, leta 1973 pa je postal direktor komercialne službe. Po odhodu inž. Keržana v zasluženi pokoj, je prevzel odgovorno nalogo glav-nega direktorja Gradisa.

V času zaposlitve v Gradisu je opravljal še vrsto drugih funkcij. Bil je poslanec skupščine SRS, predsednik raznih odborov skupščine gospodarske zbornice Jugoslavije, član obč. komiteja ZK, toda kdo bi našteval vse na-loge, ki jih je ves čas uspešno opravljal.

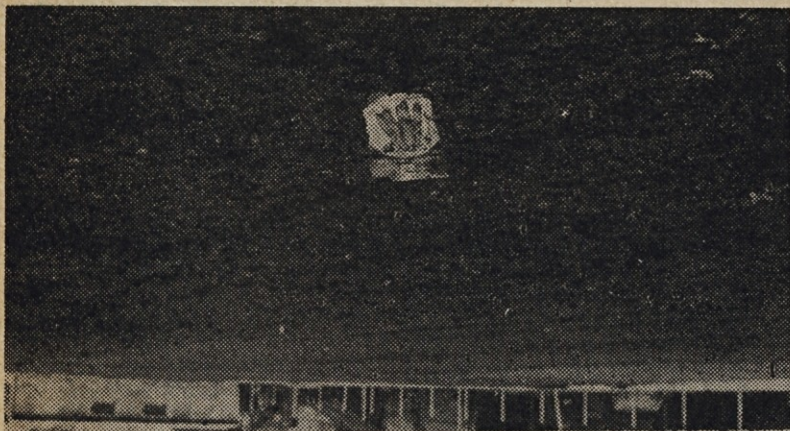
Krmilo Gradisa je prevzel v času začetka gospodarske stabili-zacije in utrjevanja samoupravljanja v Gradisu. Z veliko požrtvovalnostjo in strpnostjo, je usmerjal različne interese posameznikov ter skušal vsako zadevo kar na najbolj human način uskladi. Njegovo neposrednost, domačnost s soljudmi, njegovo povezanost z delavci in njegov humanizem, so si nekateri različno tolmačili, toda njegovim vedrim odločitvam niso mogli oporekati. Mogoče ne bi bilo na-robe, da bi včasih zavzel ostrejši kurs, toda v prihodnjem obdobju bo za to še dovolj časa. V samoupravni družbi, v kateri je na stotine subjektov, kjer se sprejemajo dogovori in sporazumi, je potreben človek z veliko posluha, s strokovnim znanjem, voljo in odgovornostjo, tega pa inž. Skulju ne manjka.

Ob njegovem jubileju mu vsi delavci Gradisa želimo obilo poslovnih in osebnih uspehov.

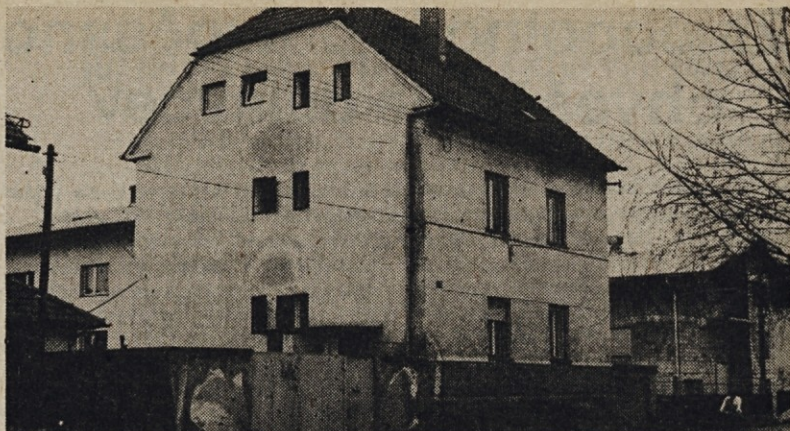
Lojze Cepuš

Predstavniki Gradisa s strokovnjaki inštituta. Drugi z desne mag. Enes Seferović

Na vrtu površine 2.000. kv. metrov zraste vsa zelenjava za samski dom

V hiši nasproti samskega doma je še dodatnih 36 ležišč

VSE KAR ZRASTE NA LASTNEM VRTU JE CENEJŠE

Samski dom v Mariboru smo obiskali, da bi zopet po daljšem času videli kaj je novega tam. Dočkal nas je, kot vedno upravnik doma tovariš Ivan Kovačič. Že prvi vtis je bil dober, saj je okolica doma lepo urejena, prostor na katerem bi morali stati novi samski dom pa je obdelan in zasejan. Ker v sedanji situaciji še

ni povsem jasno kdaj bodo gradili nov samski dom, so se odločili, da bodo ta prrstor obdelali v vrt. Uspeli so obdelati površino 2.000 kvadratnih metrov. Na tem vrtu zraste vsa zelenjava, ki jo potrebujejo v samskem domu, v poletnih mesecih pa jo je dovolj tudi za počitniški dom na Pohorju. Ta odločitev je toliko bolj

pomembna, ker je zelenjava letos izredno draga.

V samskem domu v Mariboru pa

zasedeno le 430 ležišč. Polno zaseden bo v poletnih mesecih. Da bi povečali število ležišč so se odločili ku-

Delavci in učenci so s hrano v samskem domu zadovoljni

Ivan Kovačič, upravnik samskega doma v Mariboru in dolgoletni Gradisovec

Kuharice delajo v novi kuhinji v neprimerno boljših delovnih pogojih

nimajo samo doma pridelane zelenjave, včasih je za kosilo tudi domači prašič, saj imajo v reji pri enem kmetu vedno od 15 do 20 prašičev. Ta kmet vozi iz našega samskega doma odpadke hrane in na ta način redi poleg svojih še naše prašiče. Od takega sodelovanja imamo oboji koristi. Eden tak prašič je dovolj za en dan. V novi kuhinji samskega doma pripravijo dnevno okoli 1.200 obrokov hrane in to 160 zajtrkov, 600 malic, 300 kosil in 160 večerij. V poletnih mesecih pa bodo pripravljali še 100 kosil več.

Skozi dolga leta dela v samskem domu je tovariš Kovačič prišel do točnih spoznanj kaj delavci radi jedo in kaj ne, tako da hrano ki jo nimajo radi, ali pa jo imajo manj radi bolj poredko kuhajo. Predvsem delavci nimajo radi kislo repo, testenine, kislo zelje in riža. Najbolj zadovoljni pa so če je za kosilo goveja juha, pečen krompir z zrezkom in zelena solata.

Samski dom v Mariboru ima kapaciteto 460 postelj, vendar je sedaj

piti stanovanjski hiši, ki je čez cesto nasproti samskega doma. V tej hiši je 36 ležišč. Pred uselitvijo je hiša bila adaptirana, popravljena, napeljana je bila centralna kurjava itd. V samskem domu je tudi 139 učencev.

Cene obrokov v samskem domu so kar zmerne, saj delavec za tri obroke plača le 80,00 dinarjev in to 10,00 dinarjev za zajtrk, 40,00 dinarjev za kosilo in 30,00 dinarjev za večerjo. Malica je 5,00 dinarjev in je regresirana.

Z disciplino v domu nimajo problemov saj vsi upoštevajo navodila iz hišnega reda.

Okolico doma bi želeli čimprej asfaltirati, saj bi tako tudi bistveno prispevali k čistoči v samskem domu, ker bi se manj prahu in blata nanese v dom.

Veliko zanimivega smo zvedeli ob našem obisku, mogoče pa bo način dela v mariborskem samskem domu zgled še komu iz naših ostalih samskih domov.

C. Pavlin

Mladinci SPO v akciji

Po daljšem predahu se je vodstvo mladinske organizacije dogovorilo, da poživijo delo mladih v SPO. Na seji predsedstva, dne 13. 4. 1981 so se dogovorili, za program dela, ki vsebuje naslednje:

- tekmovanje — »kviz znanja«
- udeležba — teden mladih moščanov
- mladinske delovne akcije
- štafeta mladosti
- predlog za štipendijo iz Tito-vega sklada
- tekmovanje za najboljšo OO ZSM v občini Moste-Polje.

Za izvedbo tega programa so zadolžili posameznika-mladince, ki se bodo udeležili akcij oziroma tekmovanj.

Delo mladincev je dokaj oteženo, ker je narava dela pri SPO predvsem taka, da so mladi na terenu ali v šoli.

Pohvale vredna pa je pobuda mladih o čistilni akciji na prostranem dvorišču v SPO. Na utesnjenem prostoru se nahajajo razni stroji in avtomobili. Na takem prostoru pa

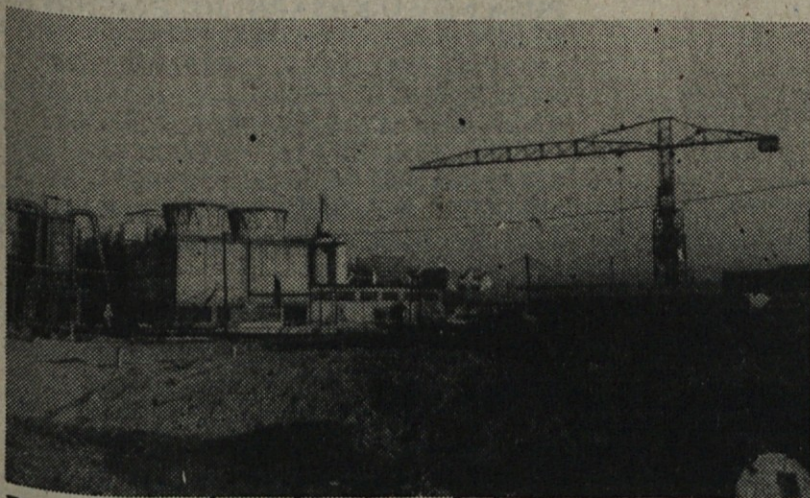
ne manjka razne navlake, ki je nekateri puščajo čeravno je posoda za odpadke v neposredni bližini.

Očiščevalna akcija je bila izvedena pred prvomajskimi prazniki. Na dvorišču je bila razna navlaka med katero so bile tudi odpadne surovine. Očiščena je bila velika površina dvorišča, surovine pa so bile sortirane v določene posode DINO-SA. Ta očiščevalna akcija pa ni bila zaključena, ker so velike površine, zato jih čaka še enako delo za večkrat. Upamo, da se na to delo ne bo pozabilo.

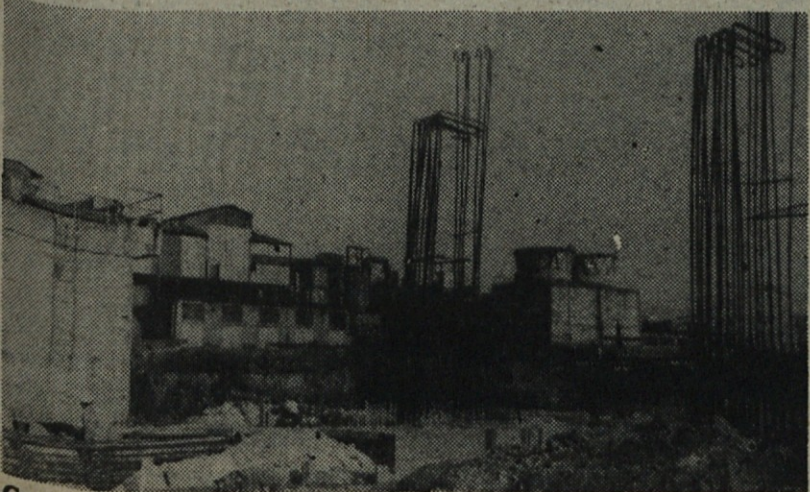
Mladinci-učenci so izrazili željo, da po zaključeni šoli organizirajo strokovni izlet, vendar nastopa problem sredstev. Upamo, da se bo ustreglo želji mladih. Morda bi se dogovorili, da za drobni odpadni material, ki bi ga nabrali po dvorišču, dobijo denar v svojo blagajno s katerim bi razpolagali.

Z nadaljevanjem takih prostovoljnih akcij mladih moramo dati vso priznanje ter nuditi vso pomoč.

Ludvik Šnajder

Delo na gradbišču Cinkarne Celje je težje, ker je prisotna zaplinitost ozračja, kar najbolj občuti žerjavist na višini

Gradbišče Cinkarne Celje

Naš šofer Grgolet v zaslužen pokoj

Kakor ima leto svoja obdobja tako je tudi v človeškem življenju, vendar z razliko da so življenjska različno dolga.

Obdobja življenja so različna, pestra srečna ali nesrečna, naj-

vojni in začel na drugi fronti — fronti obnove domovine.

S svojim tovornjakom in mešalcem za prevoz betona je bil na mnogih gradbiščih in prepeljal mnogo raznega tovara. V povojnem obdobju se je delalo v zelo težkih pogojih z slabimi stroji, ki pa so jih tudi sami popravljali. Ne da se primerjati z današnjim časom ko so vozila res udobna.

Naš »frišni« upokojenec je mnenja da je imelo minulo obdobje določene dobre in slabe lastnosti, enako velja tudi za čas ko v njem živimo. Takrat nas je morila stara mehanizacija a danes prehitro tempo dela.

Da smo zmogli vse težave, ki so nas pestile takrat pa nam je pomagalo tovarištvo in enotnost, kar se danes pogreša. Velika delovna zavest in spontana disciplina je bila odlika vsakega brez kakršnegakoli nagrajevanja. Na visoki stopnji je bila tudi medsebojna humanost in pomoč kar pa je danes zelo okrnjeno in to posameznik večkrat manj ali bolj občuti.

Ob takim razmišljanju našega Marčeka so stvari, ki bi jih danes še kako potrebovali. Lastnosti človeka se ne dajo kupiti so pa dragocene za kolektiv in zelo pomembna medsebojna vez.

V imenu vseh delavcev SPO se ti zahvaljujemo za tvoje vzorno in dolgoletno delo v Gradisu, želimo da bi zdrav še dolgo užival ta zaslužen počitek.

Tovariš Marčelo Grgolet
je odšel v zaslužen pokoj

večji delež pri tem pa ima zdravje.

Naš član kolektiva Marčelo je dočakal, oziroma doživel obdobje, ko preneha vsakodnevna skrb do poklicnega dela. V svojem poklicu šoferja je dočakal zaslužen pokoj.

V 35 letih kar je bil pri Gradisu je lep čas svojega življenja preživel na strojih s katerimi je pomagal orati ledino. Zamehjal je samo vojaško obleko hitro po

Zahvala mojim sodelavcem v SPO

V minulem mesecu sem se poslovil od svojih bližnjih delavcev in stanovskih tovarištev na prijetnem in zadnjem srečanju pred odhodom v pokoj.

Lahko trdim da sem tudi z določeno mero sreče dočakal čas ko se spreže odgovornosti in skrbi službe. Dočakal sem zaslužen pokoj v poklicu šoferja. Zadovoljen sem tudi da nisem imel nobene večje nesreče.

Pri Gradisu sem bil 35 let. Po svoji moči in znanju sem prispeval pri rasti velike Gradisove družine kar mi bo ostalo v trajnem spominu.

Ob tej priliki se zahvaljujem

vsem, ki smo kjer koli delali skupaj kot delavci tehniki in inženirji na naših prostranih gradbiščih za dobro razumevanje in sodelovanje. Posebno in pristrčno pa se zahvaljujem mojim bližnjim sodelavcem za prijetno in tovariško slovo in darilo.

Moram pa omeniti da odhajam v pokoj poleg prijetnega slovesa le z manjšo zagrenjenostjo ker sem kot tudi moji predhodniki pogrešali besedo vodilnih iz SPO.

Mojemu kolektivu SPO lepa hvala za vse, z željo da bi dosegal čim večje uspehe za našo skupnost.

Marčelo Grgolet

Generalmajor Ilija Rašković in major Savo Nešković na slovesnosti

Zbranim je spregovoril I. komisar — rezervni podpolkovnik Dušan Marinček

Pevski zbor vojne pošte 4680 Celje

Tudi na kvizu znanja so vojnici odgovarjali zelo dobro

Gradis je tesno povezan z delom I. inženirske brigade

SVEČANA PROSLAVA 36 GODIŠNJICE G. ANJA I. INŽENIRSKKE BRIGADE VII. KORPUSA NOV U KASARNI JOŽE MENIH RAŠKOVIĆA. OKUPLJENIM VOJNICIMA I STAREŠINAMA I GOSTIMA SPREGOVORILI SU KOMANDANT EDINICE MAJOR SAVO NEŠKOVIĆ I KOMISAR I. INŽ. BRIGADE REZERVNI PODPUKOVNIK DUŠAN MARINČEK. SVEČANOSTI PRISUSTVOVALI SU I PREDSTAVNICI LJUBLJANSKE ARMIJSKE OBLASTI NA ČELU. VOJNICI I STAREŠINE VOJNE POŠTE CELJE I RADNICI GRADISA UDRŽU BOGATE TRADICIJE. ČESTITKE PREDSEDNIKA SKUPŠTINE OPŠTINE CELJE J. MAROLTA I GLAVNOG DIREKTORA GRADISA INŽ. SAŠA SKULJA NA POSTIGLE SU VEĆE USPEŠNOSTI. NIKADA NEĆEMO DOZVOLITI, DA BI KO GOD UGROŽAVAO TEK NAŠE REVOLUCIJE.

ritoriji i aerodroma na Otoku I Krastu.

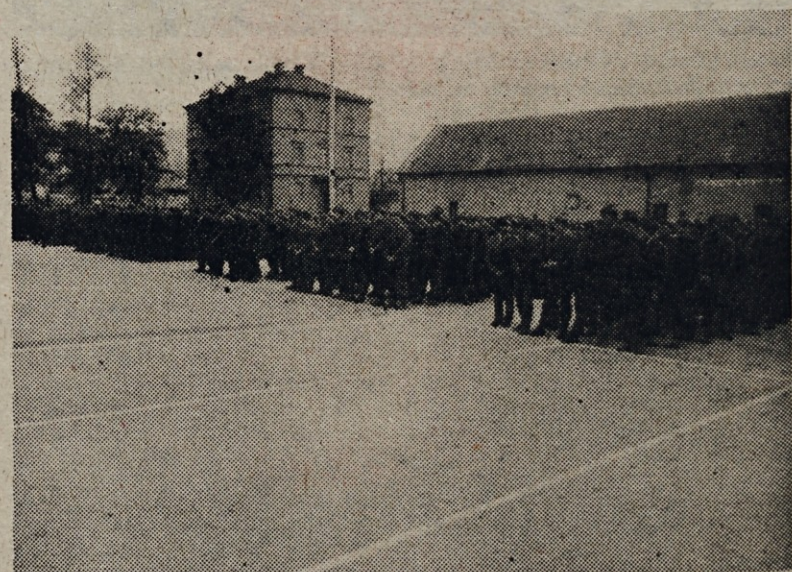
U tada najznačajnije objekte koje je brigada izgradila spadaju: Mostovi preko reke Kupe na Brodu na

Kupi i u Vinici. Izgradnjom ovih mostova koje su naši bataljoni gradili pod ustaškim, domobranskim i nemačkim rafalima — uspostavljena je strateški vanredno značajna

komunikacija po kojoj su se kretale jedinice IV. armije, dolazile namirnice i vojni materijal iz Barija preko Dalmacije.

Od ostalih strateških važnih

zadataka brigada je neposredno pre oslobodenja osposobila put od Broda na Kupi do Ljubljane za motorizovane jedinice koje su prodirale prema Ljubljani. Brigada je

Zbrani vojnici na proslavi 36-letnice ustanovitve I. inženirske brigade VII. korpusa

Defile pred častno tribuno

pripremila i provizori za most preko Grubarovog kanala jer se predpostavljalo, da će Nemci i belogardijci prilikom povlačenja srušiti Karlovački most.

Sve jedinice naše brigade su 9. maja 1945 godine prepođne umaširale u Ljubljano. Primljene su lepo, iskreno, srdačno i teško je opisati, to čovek jedino može, da doživi. Posle oslobodenja, kad je veći dio puteva, mostova i železničkih pruga bio srušen — pre brigadu su postavljeni veliki i odgovorni zadaci.

Do dolaska u Ptuj naši bataljoni izgradili su železničke mostove i mostove preko reke u Medvodama, Preserju, Šempetru na Krasu i osposobljavali ostale značajne objekte uz komunikacije.

U mesecu junu brigada je od glavnog štaba Slovenije dobila zadatak da odmah pristupi obnavljanju odnosno rekonstrukciji železničke pruge i objekata na relaciji Pragersko—Kotoriba. Poslednji železnički most postavljen je bio još na mađarskoj teritoriji u Mura — kerestura. Toda nije bilo ni projekata ni materijala. Do dolaska naše brigade u Ptuj drvo za mostove još je raslo na Vurbergu i Pohorju.

Započeli smo pod parolom: »Junacima borbe neka slede junaci rada«. Sedamdeset dana ova parola dizala je moralnu, radnu i političku svest naših brigada na tridesettri objekata — železničkih mostova duž pruge Pragersko—Kotoriba.

Borci brigade — tesari iz Bele krajine, seljaci sa Dolenjske, Štajerske i Notranjske, rudari iz Zasavja, radnici industrijskih centara — predstavljali su jezgru brigade i sa mnogo razumevanja i radne snage obavljali ovaj zadatak — iako je tada već bila slobodna i svi su u mislima već bili kod kuće i planirali kako da obnove svoje srušene domove ili učestvuju u obnavljanju fabrika iz kojih su otišli u partizane — ipak je svaki borac dao sve od sebe, da bi se zadatak što pre i što bolje obavio.

Tehnički složen objekat kao što je železnički most u Ptuj i ostala 32 objekata na pruzi od Pragerskog do Kotoribe izgrađeno je u rekordnom

vremenu od 70 dana i to je za tadašnje prilike predstavljalo vanredan tehnički podvig i politički uspeh.

Uspostavljanje ove železničke veze imalo je vanredan strateški karakter jer je predstavljalo jedinu železničku vezu između istočnog i zapadnog dela Jugoslavije.

Po nalogu IV. armije brigade se u novembru 1945 godine rasformirala. Od formiranja do oslobodenja brigada je bila opremljena vrlo skromno i bez mehanizacije, dok je posle oslobodenja za tadašnje stanje tehnike — zaplenjene okupatoru — bila vrlo dobro opremljena. Sva mehanizacija, pokretne radionice, buldožeri, kamioni, konji sa zapregom, tehnički instrumenti i ostali građevinski material postepeno je predat preduzeću »GRADIS« koje je krajem 1945 godine bilo glavno građevinsko preduzeće, razgranato po celoj tadašnjoj razorenoj Sloveniji.

Stalni odbor naše brigade želi, da tradicije i iskustva iz NOB i posleratne obnove naše razorene domovine prenese na novu generaciju.

Borci i starešine brigada i danas nastoje da nastave s ostvarivanjem ciljeva revolucije i da razvijaju i prenose njene tradicije, etiku, bratstvo i jedinstvo moralno-političke vrednosti i osobito boraca NOB na sadašnja i buduća pokolenja. Svaki od nas želi, da po svojim snagama i sposobnostima što više doprinese boljoj sutrašnjici u našoj samoupravnoj socialističkoj zajednici jugoslovenskih naroda i narodnosti, Titovoj Jugoslaviji.

Sećajući se minulih godina i slavnog puta partizanskih inženjera u narodno-osvobodilačkoj borbi moglo bi se opravdano reći, da se ovaj rad naših oružanih snaga od kraja rata do danas razvijalo i da se razvija u skladu sa našom partizanskom (vojnom) tradicijom, sistemom jugoslovenskog samoupravnog društva i poštujući zahteve koncepta i doktrine opštenarodne odbrane.

Ratni inženirci i radnici Gradisa ponosni smo, da vojnici i starešine vojne pošte 4680 uspešno nastavljaju bogate tradicije I. inženirske brigade.

Lojze Cepuš

(Izvečki iz pozdravnog govora komandanta-majora druga Savo Neškovića)

Drugovi vojnici i starešine, dragi gosti!

Okupljeni danas ovde, evociramo uspomene na I. inženirsku brigadu VII. Korpusa NOV, koja je formirana 20. aprila 1945 godine, a čije tradicije nastavlja naša jedinica.

Postojanje GIP GRADIS vezano je za ovu inženjersku jedinicu naše NOV. Po rasformiranju brigade, krajem 1945 godine, od raspoložive tehnike i stručne radne snage nastalo je GIP GRADIS danas jedno od najvećih građevinskih preduzeća u SR Sloveniji čak i u Jugoslaviji.

Osjećamo zajedničku obavezu i dužnost da zajednički ne samo razvijamo tekovine naše revolucije, nego da i zajednički gradimo našu sretnu budućnost, na temeljima, započetim pre 40 godina u čijem postavljanju su učestvovali i borci I. inženirske brigade.

Borci i starešine brigade, za čitavo vreme njenog postojanja poštivali su uticali na ostvarivanje ciljeva naše revolucije, te predano prenosili etiku i moralno-političke vrednosti boraca NOV na posleratna pokolenja. Sve što su nam naši ratnici i revolucionari ostavili u zavjet, Titove reči i delo, naš su put!

Jedinstvom ćemo dokazati i dokazivati i prijateljima i neprijateljima da smo bili dostojni Titove ljubavi i poštovanja, i da ćemo i dalje biti uporni sledbenici i borci za ono zašto se naš Vrhovni komandant borio celog svog života, za ono zašto se borila jedinica čije tradicije nastavljamo.

Dosadašnji rezultati koje je naša jedinica ostvarila vredni su pažnje i na sve ono što smo postigli možemo biti ponosni. No, međutim sa ostvarenim rezultatima se ne smijemo zadovoljiti. Naše objektivne mogućnosti, zadaci koji se pred nas postavljaju zahtevaju maksimalno angažovanje svakog pojedinca, vojnika i starešine svih subjektivnih snaga, kako bi ostvareni rezultati bili što bolji. Uz parolu naše ratne jedinice »JUNAKE BORBE SLIJEDE JUNACI RADA« trebamo u ovoj jubilarnoj godini, kada slavimo 40 rođendan naše armije, naših OS da i dokažemo, da uvek možemo još više i još bolje, da samopregorno i poštovano belježimo nove radne pobjede, da učvršćujemo bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti, koraćamo smelo putem samoupravnog socializma putem kojim nas je vodio naš voljeni Vrhovni komandant drug TITO.

Folklori ansambel ORO je zapolnil kulturni program

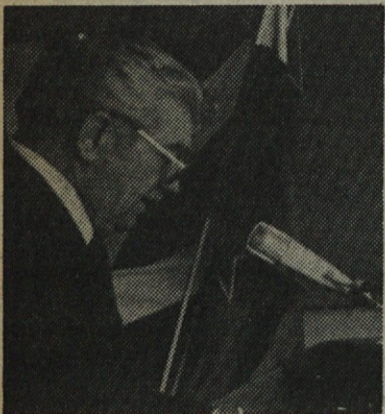

Med gosti je bil tudi generalni konzul SFRJ Ivan Zbašnik

Priznanje našim delavcem v Frankfurtu

30 LETNICO SAMOUPRAVLJANJA IN 35-LETNICO OBSTOJA GRADISA SO PRAZNOVALI TUDI DELAVCI V FRANKFURTU. ŠESTNAJST LET USPEŠNEGA DELA V TUJINI. SODELOVANJE Z NAJVEČJO GRADBENO FIRMO V NEMČIJI. DOBIVA NOVE RAZSEŽNOSTI. PRIZNANJE POSLOVNIH PARTNERJEV GRADISOVIM DELAVCEM. MED ŠTEVILNIMI GOSTI TUDI GENERALNI KONZUL GENERALNEGA KONZULATA SFRJ V FRANKFURTU IVAN ZBAŠNIK. KULTURNI PROGRAM PREDPRIPRAVA ZA DAN MLADOSTI 1981 — POD GESLOM »MLADOST, MIR, PRIJATELJSTVO.«

Skromno, ali slovesno so gradi-
sovi delavci v ZR Nemčiji, v Frank-
furtu prvič po 16 letih praznovali

Zbranim je spregovoril direktor
enote Jože Gašperšič

svoj praznik, ki so ga istočasno po-
vezali s praznikom 1. maja. Lepo
urejena dvorana, oder in bogat kul-
turni program, so nam pričarali kon-
ček domačnosti, ki jo naši delavci v
tujini še kako potrebujejo. Slavn-
nostni govor je imel direktor enote
Jože Gašperšič. K doseženim uspe-
hom so delavcem spregovorili še ge-
neralni konzul SFRJ v Frankfurtu
Ivan Zbašnik, glavni direktor inž.
Saša Skulj ter v imenu zagrebške
Ingre Božena Cvetković.

Začetek dela v Nemčiji je bil, z
ozirom na pogoje dela pred 16 leti,
težak. Toda ob dobrem in kvalitet-
nem delu naših delavcev, so bile za-
četne težave kmalu premagane.
Tekla so leta in doseženi rezultati
16-letnega dela niso majhni. Zgra-
dili smo vrsto lepih objektov, pa tudi
finančni uspehi, v vsakoletnih go-
spodarskih načrtih, so dosegli pred-

videna pričakovanja. V številnih po-
govorih, ki smo jih v tem času imeli z
vodilnimi delavci — firma Hol-
zmann in Imbau smo slišali mnogo
pohvalnih besed naših delavcev, zla-
sti glede kvalitete dela, discipline in
pogodbenih rokov. S tem so nam
odprli vrata tudi za bodoče sodelo-
vanje. V recesiji, ki je prav tako za-
jela Zvezno republiko Nemčijo se
bodo lahko obdržali le najboljši.
Podobne izjave je dal tudi generalni
konzul SFRJ Ivan Zbašnik, ki je zla-
sti pohvalil kvaliteto dela in dose-
žene uspehe na področju samou-
pravljanja, delu sindikata ter vklju-
čevanje naših delavcev v kulturno
društvo »Sava«, športna društva in
kulturno življenje v tujini nasploh.

Delavcem Gradisa je čestital tudi
podpredsednik združenja jugoslov-
vanskih državljanov v Frankfurtu
Janko Zemljčič, ki je istočasno pova-

bil vse navzoče, da se udeležijo sve-
čane proslave ob dnevu mladosti,
namenjeni mladim, miru in prija-
teljstvu, ki bo v nedeljo, 24. maja
1981 na Waldstadionu v Frankfurtu.
Proslava bo povezana z bogatim kul-
turnim programom. Prireditelji
predvidevajo, da se bo proslave ude-
ležilo preko 10.000 delavcev, zapo-
slenih v Nemčiji.

O delu in življenju naših delavcev
v Nemčiji smo pisali že v prejšnjih
številkih. V glavnem so zadovoljni
in se neradi vračajo v svoje enote,
kajti kljub napornemu in večur-
nemu delu so osebni dohodki še
vedno 2—3-krat večji kot pri nas.
Odvisno pač od tega koliko kdo pri-
speva s svojim delom in kako varčno
se obnaša.

Ob zaključku moramo priznati,
da je bila organizacija proslave od-
lična, za kar gre posebna pohvala
vsem tistim delavcem, ki so svoj
delež doprinesli k tako uspehi prire-
ditvi zlasti pa inž. Skelbinšku in Bu-
kovcu ter nenazadnje tov. Pleteršku
ki je bil zadolžen za celotno organi-
zacijo.

Lojze Cepus

Pavel Fürst, Dragiša Petrović, Štefka Kutnjak in Anton Horvat

Kulturni del programa

Novice iz gradbeništva

Domači izumi niso zanimivi

Podpredsednik ameriške mednarodne družbe IRC iz New Jersey, Karol Horten je nedavno izjavil, so kompresorski vibratorji novodske Tehnike boljši od vseh dosedanjih znanih v svetu in da je njegova družba, ki ima tovarne po vsem svetu, pripravljena odkupiti licenco te proizvode. Medtem pa na nosadski fakulteti tehničnih ved of, Aleksandar Flašer, pravi, da zna in priznava samo vibratorje hodonemške družbe Waker. Bodo tega strokovnjaka v Vojvodini nogo spoštujejo, saj je njegov podpis nujen, ko gradijo industrijske objekte.

Prednost domačega kompresorja v tem, da se zmanjša poraba cementa za 15 %, prihrani se na času za 25 %, kakovost betona pa je za 10 % večja. Tako bi lahko letno prihranili okoli 3 milijone ton cementa, pri čemer 6 milijard din. Poleg tega so naši vibratorji za 15 % cenejši od tujih, ni težav z nadomestnimi deli, ker je vse narejeno iz domačih materialov. Na začetku proizvodnje je tovarna dala triletno garancijo, redvsem zaradi nezaupanja domaš kupcev. V vsakem primeru naša družba ne bi smela dovoliti, da tako

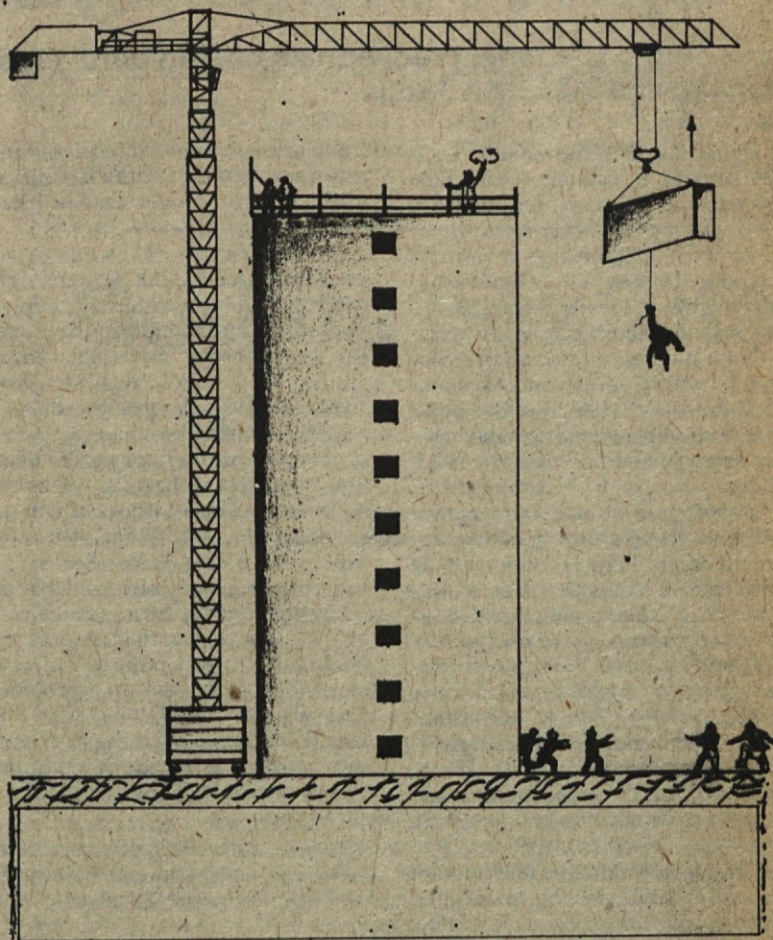
pomemben domač patent doživi usodo številnih izumov, ki so se potem, ko doma niso našli razumevanja, uveljavili v tujini.

Največja naftna ploščad na svetu

V Yrkesfjordnu na Norveškem so končali gradnjo največje ploščadi za črpanje podmorske nafte na svetu. Ploščad, ki jo sestavljata 40.000 ton težka jeklena paluba in stanovanjski prostor za posadko, ki je visok kot osemnadstropna stolpnica, stoji na štirih velikih betonskih nogah.

Največje letališče na svetu

Sredi aprila letos je savdski kralj Halid ben Abdul Aziz v bližini Džede odprl največje letališče na svetu, ki so ga poimenovali kar »Letališče kraj Abdul Aziz«. Stalo je več kot 5 milijard dolarjev, na njem pa bodo pristajala predvsem letala, ki v Meko in Madino prevažajo romarje iz vséga muslimanskega sveta. Gradilo ga je 11.000 delavcev in več kot 2.500 inženirjev in tehnikov iz več evropskih in azijskih držav. Ena od značilnosti novega letališča je tudi strešna konstrukcija, ki je sestavljena iz 210 stiliziranih puščavskih sotorov, ki počivajo na 440 betonskih nosilcih. Cveto Pavlin

Nova višina prejemkov iz materialnih stroškov

Na svoji zadnji seji so delegati delavskega sveta delovne organizacije ugotovili, da še ne morejo sprejeti Pravilnika o prejemkih iz materialnih stroškov, ki naj bi nadomestil dosedanja pravilnika o terenskem dodatku in o drugih prejemkih iz materialnih stroškov, ker bi bilo smotno počakati sprejem samoupravnega sporazuma gradbeništva, ki je trenutno še v razpravi. Do ureditve kriterijev in pogojev za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog v družbenem dogovoru, samoupravnem sporazumu gradbeništva in v novem gradivnem pravilniku, upoštevajo se določbe sedanjih pravilnikov o prejemkih iz materialnih stroškov oz. o terenskem dodatku, s tem, da se zneski popravijo po objavljenih podatkih v Delavski enotnosti.

Tako je od 1. maja letos nova višina prejemkov iz materialnih stroškov naslednja:

- a) Dnevnice:
 - cela dnevica (nad 12 ur) 390,00 din
 - polovična dnevica (8 — 12 ur) 210,00 din

— dnevica za čas od 6 — 8 ur 145,00 din

- b) prenočišče:
 - z računom, vendar največ do 330,00 din
 - brez računa (40 %) 132,00 din

c) Znižana dnevica: (60 %) največ do 234,00 din

d) Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela, djeanske mesečne stroške znižane za 1 % mesečnega OD na delavca v devetih mesecih preteklega leta, tj., kar nosi delavec sam — 281,68 din

e) nadomestilo za ločeno življenje — 3.112,00 din

- f) Kilometrini:
 - za osebni avtomobil — 5,80 din
 - za motorno kolo — 1,75 din
 - za moped — 1,30 din
 - za dvokolo — 0,80 din

g) Terenski dodatek:

- največ 50 % dnevnice pod a, tj. največ do 195,00 din

Mnogo več pozornosti signalistom, ki strežejo žerjavistom na gradbiščih!

Minilo je že nekaj časa od doživetega dogodka na enem izmed naših gradbišč, ko bi lahko prišlo do nesreče z smrtnim izidom. Še nadalje se dogaja to, da mi žerjavisti na gradbiščih nimamo delavca — signalista, ki je istočasno navezovalc bremena ter razporeja transport materiala. Ker se stvari še ponavljajo, ki nam otežkoča varno delo z žerjavi me je vest prisilila, da opišem dogodek, ki sem ga doživel ter tudi rešil s prevdarno vožnjo nekega delavca sigurne smrti.

Delal sem na gradbišču, objekt je bil že prilično visok in dvigal zahtevani material za delavca, na objektu. Navezovali so na žerjavni kavelj veliki tipski opaž. Okrog njega je bilo nekaj delavcev, vendar vseh nisem videl, ker so bili za opažem. Delovodja je prevzel vlogo signalista in dal znak za dviganje. Jaz sem

na njegov znak pričel z dviganjem. Na moje veliko presenečenje, ko sem opaž dvignil že zelo visoko sem opazil visečega človeka — delavca, ki se je po nesreči zapel na tanko žico ter visel v neugodnem položaju. Ne morem si predstavljati, da me ni delovodja ali ostali delavci niso takoj opozorili, ko se je breme odlepilo od tal, ker so sigurno videli zapetega delavca. Brez panike in spretnim manevrom z žerjavom sem človeka in breme srečno pripeljal na vrh objekta in tudi odložil.

Ta primer naj bo v razmislek vsem, ki omalovažujejo potrebo po delavcih — signalistih, izvežbanih in edinih odgovornih za pravilno navezovanje bremen. Poleg varnega je tudi organizirano delo z dobrim signalistom obojestranska korist.

Petronije Mitrović

Proti dupliranju poslova i programa rada

Iz uvodnog izlaganja predsednika opšteg udruženja građevinarstva i industrije građevinskog materijala Jugoslavije inž. Saša Skulja

Danas razmatramo analizu Građevinarstvo u uslovima smanjene investicione potrošnje na prelazu u 1981. godinu. Iz iskustva ranijeg perioda da je smanjivanje investicija dovodilo do posebnih teškoća u zapošljavanju građevinarstva, delovanja stabilizacionih mera, a istovremeno u momentu priprema rezolucije o politici društveno-ekonomskog razvoja u 1981. godini i pojačane aktivnosti plana razvoja Jugoslavije za period od 1981. do 1985. godine.

V nadaljevanju uvodne razprave je dejal: Angažovanje građevinskih radnih organizacija i radnika nikada nije izostalo kad god su bile u pitanju velike bitke našeg društva za dalji brži i uspešniji razvoj.

Građevinarstvo i industrija građevinskog materijala relativno su se brzo razvijali, što je bilo uslovljeno velikim potrebama za izgradnjom investicionih objekata. U početku razvoj je bio uglavnom ekstenzivn, ali potreba bržeg razvoja industrije i njeno snaženje tražili su snažnije građevinarstvo i savremenu industriju građevinskog materijala,

što je uslovlilo njihov intenzivniji razvoj zasnovan na većim ulaganjima u opremanje i modernizaciju i kadrovsko jačanje.

Građevinarstvo je ovladalo savremenim tehnikama i tehnologijama građenja a industrija proizvodnjom savremenijih i racionalnijih građevinskih materijala. Paralelno sa ovim poboljšavani su uslovi života i rada građevinskih radnika i radnika industrije građevinskog materijala, ali oni još uvek nisu ni blizu onoga kakvi bi trebali biti s obzirom na težinu poslova i uslove u kojima se obavljaju. Građevinarstvo nije uspeo na tržištu kroz cenu svoga rada obezbedi potreba sredstva za adekvatnije nagrađivanje, veća ulaganja u društveni standard, brže rešavanje stambenih potreba radnika, pa otuda i stalno prisutan problem kadrova. Ne samo što mladi ne dolaze u građevinarstvo, nego postojeći odlaze u druge grane u kojima su uslovi rada bolji, poslovi lakši, a i zarad veći.

U periodima većeg obima investicija u najvećem broju slučajeva investitori ne raspolazu obezbednim

sredstvima, pa izvođači ne mogu da naplate izvršene radove. Sem toga, stalni rast cena građevinarstvo ne može nadoknaditi produktivnošću i racionalizacijom, jer je rast cena na tržištu visok, a kroz razliku u ceni ne uspeva da to namiri. U periodima smanjenih investicij, zbog nemogućnosti upošljavanja razpoložljivih kapaciteta, dolazi do međusobne nelojalne konkurencije na tržištu, a i pritisaka investitora na snižavanje cena radova ispod realnih cena. Zato su posledice kako velikog obima investicija tako i smanjene investicije veoma negativno održavanju na građevinsku privredu, a te posledice snose pre svega radnici u ovoj privrednoj oblasti.

Građevinski kapaciteti razvijali su se na osnovu investicionih zadataka koje je pred njim postavljala društvena zajednica, pa su se u periodima većeg obima investicija širili, da bi odgovarali takvom obimu i rokovima, kada se pojavljivala i određena društvena briga za razvoj građevinarstva i industrije građevinskog materijala. Međutim, kog smanjivanja obima investicione aktivnosti izostala je briga šire društvene zajednice za rešavanje problema zapošljavanja tako naraslih kapaciteta.

U uslovima rigoroznog smanjivanja investicija prestale su sa radom specijalizovane i razvijene radne organizacije, a danas takođe imamo neke veoma krupne, visokoprempljene radne organizacije, sa vrlo stručnim kadrovima, kojima preti ista opasnost.

Radnička klasa Jugoslavije je jedna i jedinstvena i ima iste ciljeve i interese. To što jedni rade u jednoj a drugi u drugoj privrednoj grani ali društvenoj delatnosti, uslovljeno je potrebom odgovarajuće podele rada. Zato uslovi za sticanje dohotka treba da budu jednaki za sve privredne grane i delatnosti.

Pored toga što investiciona izgradnja nije bila, a ni sada, pokrivena potrebnim finansijskim sredstvima, ona nije bila usklađena ni sa materijalnim bilansima, pa je to izazvalo veliku nestašicu gotovo svih materijala za ugrađivanje, opreme i rezervnih delova. To je dovodilo do opšte nestabilnosti na tržištu, jer su se odnosi na tržištu formirali na ne-realnoj, finansijskim sredstvima nepokrivenoj tražnji.

Građevinarstvo i industrija građevinskog materijala ne izlaze iz ovog planskog perioda ekonomsko ojačani, i pored relativno dobre uposlenosti kapaciteta u pojedinim godinama i povećane proizvodnje u

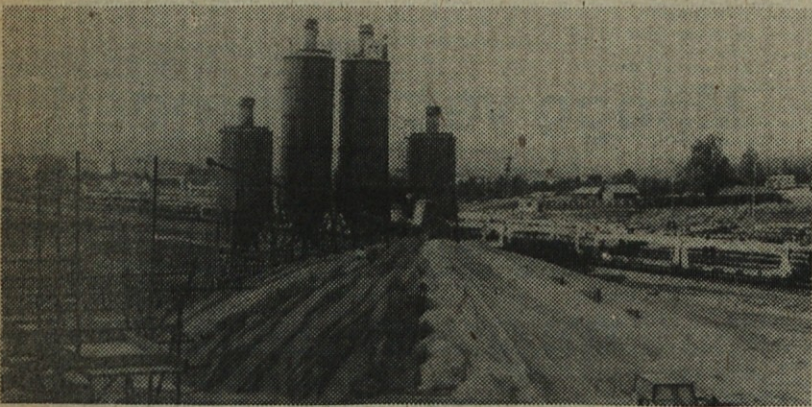
industriji građevinskog materijala. Razlog tome je nekontinuirana uposlenost u svim godinama, veliki stoji u radu zbog nestašice niza materijala i rezervnih delova, nedostataka sredstava za isplatu izvršenih radova, velikih izdvajanja osnovu raznih doprinosa, poreza i kamata. Nadalje visok rast cena i proizvodnih materijala građevinarstvo nije moglo naplatiti od investitora, što je dovelo do preliivanja dela dohotka građevinarstva u korist investitora.

Građevinarstvo se snabde opremom 72 % iz domaće proizvodnje a 28 % iz uvoza. Ovo je regulisano samoupravnim sporazumima sa domaćom mašingradnom uvozi se ona oprema, koju ne proizvodimo u zemlji.

Proizvođači betonskog čelika, građevinarstvo i prometne organizacije ovim materijalom zaključili su sporazum o snabdevanju tržišta ovim proizvodima. Ostvarivanje ovih sporazuma u proteklm godinama nije ničim dovedeno u pitanje, ali u ovoj godini dovedeno zbog nemogućnosti proizvođača, da obezbedi potrebe sirovine i njihove prinudnosti da izvoze, što je posebno zahtevalo problem izgradnje, jer se na tržištu po prvi put u dugom nizu godina javila veoma oštra nestašica betonskog čelika svih profila, među kojima i rebrastog koji ima veliki značaj sa stanovišta smanjivanja potrošnje ovog materijala.

Radne organizacije građevinarstva izuzetim naporima i zalaganjima radnih kolektiva, ostvarile su zapažene rezultate na inostranom tržištu. Uspešnom izgradnjom niz različnih objekata po nameni i veličini u raznim zemljama, afirmisali su se kako kvalitetni graditelji i solidni partnerji, što nije lako postići jakoj i sve jačoj međunarodnoj konkurenciji.

Kad je reč o većem angažovanju na inostranom tržištu, imajući u vidu dostignuto i mogućnosti, nužan je organizovan rad svih činilaca društva, da bi se maksimalno iskoristile mogućnosti i prednosti koje imamo i gde ih imamo. Ali to samo delimično ublažava problem nezaposlenosti građevinskih kapaciteta našoj zemlji. Jugoslovensko građevinarstvo na radovima u inostranstvu danas angažuje oko 22.000 stručnih radnika. Čak ako bismo duplirali obim poslova, to bi značilo zapošljavanje još toliko radnika na poslovima u inostranstvu, što je ispod 5 % ukupno usposlenih u građevinarstvu. Međutim, ako se obim

Gradisovi betonarni

Primarni predelovalni obrat ima u svojoj sestavi dve linije. Tukaj se material drobi na frakciju 0-60 milimetrov.

Na pragu III. kulturni susret građevinskih radnika Slovenije

O III. kulturnom susretu građevinskih radnika Slovenije smo već nešto (pisali) čitali — koji će biti u Novom mjestu, a SGP Pionir je organizator toga velikog susreta, Velikog ne samo za nas građevinare, nego i za sve ostale radnike i građane, veliki zato što su kulturom protkani svi naši uspjesi, akcije, odnosi, rad i obstanak naših naroda.

Gradis ove godine predstavljaju dva člana sa svojim fotografijama — Ludvik Šnajder i Franjo Štromajer koji je već na I. susretu predstavio svoje radove.

Devet članova nastupaju sa literarnim djelima — Milenko Nikić koji je sa svojim pjesmama nastupio

na I. in II. kulturnom susretu, Milan Jovanović je nastupio na II. susretu, a ostali članovi — Marjan Modjur, Vlado Djuranič, Ivica Mišković, Dušan Gudlin, Milodin Macanović, Stjepan Topolko i Vitomir Đuričić su nam se pridružili i budu predstavili svoja djela na III. susretu.

Možemo biti zadovoljni, da se naš krug širi, a u njemu se sve bolje zbližavamo, ali ne možemo biti zadovoljni ako uzmemo u obzir naš veliki kolektiv. Zato moraju referenti za kulturu zajedno sa komisijom za kulturu uložiti sve, da se angažiraju svi ljubitelji i stvaraoci na kulturnom području. Ne smemo dozvoliti, da budemo nespremni kad budemo

organizator takvog susreta, a to se može desiti uskoro.

Zato još jednom pozivam sve drugarice i drugove našeg kolektiva GRADIS, da se nam pridruže, da

organizujemo dramske, recitatorske i druge skupine — koje će biti sposobne izvesti kulturno zabavni program bilo kod i gdje.

Milenko Nikić

Godina bez Tita

Kada prestane da kuca srce čovjeka za čije je ime vezana jedna od najdramatičnijih ali i najslavnijih epoha u istoriji naših naroda tuga se ne može sakriti. Suze se ne mogu zaustaviti. Osuše se kada progovori iz nas ono što je jače od te smrti, kada tugu nadjača ponos, što smo bili sudionici te velike epohe, svjedoci tog besmrtnog djela, jer su se čitave generacije svih naših naroda i narodnosti nadahnjivale i vaspitavali na njemu.

Od onog časa kada je svijetom prostrujala vijest da među živim nema više tvorca socijalističke i nesvrstane Jugoslavije, posljednjeg stratega i vojskovođe Drugog svjetskog rata, osnivača pokreta nesvrstanih, marksiste koji je svojim djelom dokazao da se revolucije ne izvoze, svijet je stalno postavljao pitanja: Kakva će biti Jugoslavija bez Tita? Kojim će putem krenuti mnogobrojna porodica nesvrstanih bez svog idejnog tvorca? Šta će se promijeniti u međunarodnom radničkom pokretu bez ličnosti koja je zajedno sa svojom partijom najdublje prodrila u smisao objektivnih društvenih zakonitosti i istorijskih potreba svog vremena, otkrivajući istovremeno puteve i sredstva kojima će se naoružavati društveni pokreti i klase da bi bili sposobni da u prelojnim istorijskim trenucima bude na čelu organizovanog pokreta narodnih masa za ljudski progres.

Za proteklu godinu od tog tužnog 4. maja dobijeni su potpuni odgovori na sva ta pitanja u jednoj jedinici rečenici: »Smrt je trenutna, djela su vječna«. Tita nema među živim ali ostalo je njegovo djelo toliko grandiozno i sveobuhvatno da se čitava jedna epoha jugoslovenske revolucije, razvoja međunarodnih odnosa i radničkog pokreta u savremenoj istoriji može zvati Titovim imenom.

A to nas je kao narode jugoslovenske socijalističke zajednice, prve zemlje socijalističkog samoupravljanja, zemlje sopstvenog puta u socijalizam, aktivne članice pokreta nesvrstanih, kao građane i komuniste stavilo u situaciju vanrednih odgovornosti pred svojim narodom i svjetskom zajednicom u cjelini. Šta sve nisu očekivali da će se desiti posle Tita u našem društvu? Kakve su sve bile pretpostavke o sudbini tekovina koje smo sa Titom na čelu stekli u proteklih četiri decenije? Koliko je bilo straha čak i kod naših prijatelja u svijetu, zemalja, progresivnih pokreta naroda i njihovih lidera da se stečeni ugled smrću onog koji ga je stvarao bilo čime ne obezvrijedi.

I Jugoslavija živi dalje i živet će uz ime i djela druga Tita.

MILENKO BABIĆ

poslova u našoj zemlji smanji za oko 30 %, to ne rešava probleme upošljavanja viška radnika.

U suštini, ceo problem se i svodi na to gde uposliti višak radnika i opreme, koji se javlja smanjenjem investicione izgradnje, posebno zbog toga što ga građevinarstvo nije samo ni svojom voljom razvijalo kapacitete. Prema tome, pored onoga što treba i mogu da učine same radne organizacije, potrebne su i određene konkretne društvene mere, posebno u sadašnjem periodu preorijentacije u strukturi investicija, koja zahteva određen period priprema i uslovljava pojačanu nezaposlenost građevinarstva.

Pošto se očekuje veliki problem u zapošljavanju, ne bi trebalo zanemariti razmatranje nekih mera koje mogu olakšati situaciju. Ovde treba razmotriti:

— mogućnost prevremenog penzionisanja određenog broja građevinskih radnika, jer i inače zbog teških uslova rada veliki broj odlazi u prevremenu i invalidsku penziju,

— oslobađanje građevinarstva određenih obaveza izdvajanja iz dohotka, čistog dohotka i ličnih dohodaka na ime povećanja akumulacije,

— na koji način obezbediti posebna sredstva za finansiranje komunalne infrastrukture, kako bi se povećala sredstva za stambenu izgradnju,

— obezbeđivanje sredstava za nabavku rezervnih delova radi efikasnijeg korišćenja mehanizacije,

— obezbeđivanje deficitarnih materijala za bržu izgradnju objekata koji će se graditi,

— davanje mogućnosti da radne organizacije raspolažu delom deviznih sredstava koja ostvaruju radom u inostranstvu,

— da se odgovarajućim merama stimuliše razvoj zadrugarstva i njihovo povezivanje sa građevinarskim radnim organizacijama, kao i angažovanje ličnih sredstava za stambenu izgradnju,

— da se u republikama i pokrajinama što pre donesu odgovarajuće mere koje će obezbediti kontinuitet stambene izgradnje u narednom periodu,

— mogućnosti da se ubrzanim i kvalitetnijim radom zakonodavno-pravna regulativa, koja reguliše nastup na inostransko tržište po osnovu izvođenja investicionih radova, prilagoditi zahtevima i potrebama za povećanim nastupom na inostrano tržište i kod toga uvažavaju specifičnosti ove vrste izvoza,

— na koji način, u saradnji sa ostalim delovima privrede i društvenim činiocima, brže raditi na utvrđivanju dugoročnije jugoslovenske politike i strategije organizovanog i dugoročnog nastupa na inostrano tržište.

U okviru poslova i zadataka koje građevinarstvo bude imalo, neophodno je:

— da ulože maksimalne napore za što bržu izgradnju objekata, kako bi se skraćivanjem rokova građenja ostvarivala određena ušteda i doprinosilo ostvarivanju politike ekonomske stabilizacije, a kroz to i uvećavanju sredstava za dalje investiranje,

— radne organizacije treba u još većoj meri da se angažuju na mak-

simalnom korošćenju radnog vremena, stručnih zvanja kadrova, podsticanju, unapređenju proizvodnje, štednji, itd.

— naučnoistraživačke i razvojne organizacije u oblasti građevinarstva i van njega treba sa svoje strane, kroz koordinaciju svojih programa rada, usmerenih na nalaženje takvih rešenja koja doprinose ostvarivanju politike ekonomske stabilizacije — da daju doprinos. Njihova čvrsta veza sa privredom treba da se ostvaruje neposredno i kroz uključivanje u postojeće oblike organiziranja građevinarstva i industrije građevin-

skog materijala, kao što to čine obrazovane organizacije,

— informisanje i efekatan rad asocijacija građevinarstva i industrije građevinskog materijala, posebno u ovim uslovima, treba da dođu do punog izražavanja. Treba izbegavati dupliranje poslova i programa rada, što znači da je neophodna koordinacija rada poslovnih zajednica i opštih udruženja i maksimalno angažovanje radnika u njihovim radnim zajednicama na izvršavanju poslova i zadataka i na racionalnom korišćenju sredstava koja privreda izdvaja za njihov rad.

Najbezbednija je zemlja kad je narod čuva

U celoj Titovoj epohi, u kojoj su svi naši narodi i narodnosti ostvarili oslobodilačke težnje i stvaralaški razvoj kao nikad dosad u svojoj istoriji, politika i praksa bratstva i jedinstva konstantno je ugrađivana u nerazorive temelje jugoslovenske višenacionalne zajednice. Zalažući se za slobodnu zajednicu svih naroda Jugoslavije uređjenu na federativnoj osnovi, »a protiv svakoga ugnjetavanja i hegemonije bilo kojeg naroda po drugome«, Josip Broz je još 1936. godine pisao da »hrvatski, slovenački, srpski, makedonski i crnogorski narod treba da se na demokratski način izjasne kako žele da urede svoje međusobne odnose u državnoj zajednici. Isto tako, i narod u Vojvodini i Bosni i Hercegovini ima prava da se izjasni o svom odnosu u državnoj zajednici.«

Kako je čista i jasna Titova vizija! Isto kao i praksa jučerašnja, današnja i sutrašnja — praksa i politika bratstva i jedinstva koje su i u ovom i u svakom sadašnjem i budu-

ćem trenutku zaloga jugoslovenske snage i budućnosti.

Tito je isticao godine 1939. da je »Komunistička partija Jugoslavije vodila i vodi neumornu borbu s ugnjetenim narodima za njihova prava. Ona je vodila i vodi neumornu borbu za bratstvo među narodima Jugoslavije, za slobodu ideokratska prava naroda, jer u tome vidi garantiju da narodi Jugoslavije sačuvaju svoju nezavisnost.«

Kao najsadržaniju alternativu svem zlu, istorijskom ugnjetavanju, nekadašnjoj razjedinjenosti i zavedjenosti, Tito je temeljio bratstvo i jedinstvo na marksističkom učenju, jer je istinska »internacionalna saradnja moguća samo među ravnopravnima«. To se mnogo kasnije odrazilo, sve do današnjeg vremena, u njegovim upornim i doslednim nastojanjima i borbama za ravnopravne odnose među socijalističkim i drugim zemljama i naprednim pokretima. Kada je 1937. godine došao na čelo naše Partije, ravnopravnost naroda, bratstvo i jedin-

stvo, pokazali su se kao okosnica politike okupljanja progresivnih snaga, među svim narodima na jugoslovenskom prostoru, kao jedina perspektiva i budućnost života i življenja.

»Stvarajući bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije — naglašavao je Josip Broz u sudbonosnoj 1941. godini — Komunistička partija Jugoslavije je organizovala oružanu borbu protiv okupatora. Stvorila je partizanske odrede u Srbiji, Crnoj Gori, Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini, u Sloveniji i u drugim pokrajinama, stvorila je narodnu armiju, neustrašive narodne partizanske borce, koji krvlju svojom pišu najslavnije stranice u historiji borbe naših naroda za oslobodjenje.«

»Postoji samo jedan put za sve narode, Jugoslavije, za sve Srbe, Hrvate, Slovence, Crnogorce, Makedonce, Muslimane itd. — to je put zajedničke bratske borbe protiv okupatora i domaćih izroda, kojim ide naša junačka i partizanska dobrovoljačka vojska, put borbe za oslobođenje«, isticao je Tito u godini 1942. On je više puta u toj godini i kasnije naglašavao da su »NOB i nacionalno pitanje u Jugoslaviji nerazdvojno povezani«, te da ova borba ne bi bila uspešna »kad narodi Jugoslavije ne bi u njoj vidjeli, osim pobjede nad fašizmom, i pobjedu nad onim što je bilo za prošlih režima, pobjedu nad onima koji su ognjetavali i teže daljem ugnjetavanju naroda Jugoslavije«.

A politika bratstva i jedinstva i nacionalne ravnopravnosti, »jedan od moćnih izvora naše snage i zaloga svih naših pobjeda«, kako je Tito govorio u to ratno sudbonosno vreme, bila je onaj faktor bez kojeg ne bi moglo biti ni pete zemaljske konferencije, ni suprotstavljenja kapitulaciji 1941. godine, ni avnoj-ske Jugoslavije, niti četrdesetose godine, a ni današnjeg delegatskog sistema ni sadašnjeg stepena razvoja samoupravljanja i proizvodnih snaga. Možda je i iz takvog osećanja iznikla u narodu 1952. godine, spontana i jednostavna pesma: »Tito — zemlje naše čedo mило, da te nije — ne bi ni nas bilo.«

Na proslavi 50-godišnjice Ljubljanskog univerziteta, Josip Broz je naglasio (11. decembra 1969. godine) da »moramo jačati duh pripadnosti jugoslovenskoj socijalističkoj zajednici ravnopravnih naroda i narodnosti«. Uz to je govorio da »i ubuduće treba da se borimo protiv svake pa i najmanje tendencije unitarizma, koji u sebi nosi hegemonizam protiv bilo koje nacije. Riječ je o potrebi produbljivanja saznanja o pripadnosti Jugoslaviji, o tome da je jačanje naše jugoslovenske zajed-

nice stvar svih naših naroda i narodnosti, i da im samo kao takva garantuje stvarni prosperitet i budućnost...«

Godine 1970. Tito ponovo konstatuje da »svaka nacionalnost u bogatstvu svih mogućih oblika može ogromno doprinijeti našoj zajednici, ali ne jedna na štetu druge, nego svaka na korist svih zajedno«.

U svakoj etapi našeg socijalističkog samoupravnog razvoja, bratstvo i jedinstvo za Tita dobija novo sadržinu. Ono se oplemenjuje i cementira kroz razvoj demokratskih odnosa, kroz nove oblike saradnje među narodima i narodnostima i federalnim jedinicama, kroz ekonomsku integraciju.

»Historijski značaj ima uspostavljanje novih odnosa u federaciji, koji znače dalje razvijanje i obogaćivanje ravnopravnosti među narodima i narodnostima, odnosno republikama i pokrajinama« — kaže drug Tito na Desetom kongresu SKJ. To je osnova za dalje jačanje bratstva i jedinstva, socijalističke solidarnosti, za dalje učvršćivanje naše višenacionalne solidarnosti, za dalje učvršćivanje naše višenacionalne zajednice. »Novi karakter federacije kakav je izražen u našem Ustavu pokazuje dosljednost Saveza komunista i svih socijalističkih snaga da i odnose među narodima i narodnostima razvijaju na osnovama na kojima se izgrađuje cjelokupni društveni sistem.«

I kasnije, godine 1976, govoreći u Skupštini SFRJ o uspostavljanju novih odnosa u federaciji, Josip Broz ponovo naglašava:

»Afirmirana je samoupravna samostalnost republika i pokrajina, i u isto vrijeme učvršćeno je njihovo jedinstvo. One se danas osjećaju mnogo više odgovornim ne samo za svoj sopstveni razvoj, već i za napredak cijele zajednice. Jer, samo u takvoj politici, narodi i narodnosti Jugoslavije vide mogućnost za svoju punu nacionalnu afirmaciju i svestrani socijalistički razvitak.«

A na Jedanaestom kongresu Saveza komunista Jugoslavije Tito je poznatim nezaboravnim rečima najbolje izrazilo osećanja i težnje naših naroda i narodnosti, svih radnih ljudi i građana rekavši u čemu je snaga naše zajednice:

»...Snaga Jugoslavije je u herojstvu i čvrstini njenih naroda i narodnosti, koji su se kalili kroz historiju i izdržavali probu u najvećim iskušenjima velikog oslobodilačkog rata.

Snaga je u njihovom jedinstvu i svijesti da je to jedinstvo u današnjem svijetu — u kome još sila nije usluknula pred razumom — uslov ne samo prosperiteta — ta, nego i golog opstanka...«

Zdravko Ilić

Snaga Jugoslavije je u narodu

Zašto se zakoni ne poštuju?

Ne bez razloga sprevodjenje i poštovanje zakona privlači u poslednje vreme pažnju javnosti i društva. Trebalo je da dodje do visokog rasta cena pa da se mnogi upitaju — a šta je sa Zakonom o društvenoj kontroli i sistemu cena? U ovom trenutku »u igri« su veoma različita ponašanja kada se radi o zakonima i zakonitosti, odnos društva dosta je neujednačen prema prilično izraženoj pojavi nepoštovanja zakona, propisa i drugih opštih akata. Pod pritiskom objektivnih i subjektivnih situacija često tolerišemo određena stanja i odnose koji se radjaju mimo onoga za što smo se opredelili i dogovorili. Zakon o cenanama, a i neki drugi, potvrđuju da zakoni u nas često nemaju »zakonsku snagu« već ostaju, na žalost, mrtvo slovo na papiru.

Po svemu sudeći, u udruženi rad i može međusobne odnose uvlači se jedna psihologija i shvatanje za koje je teško naći opravdanje. Borba za dohodak, ali zatvorena u okviru organizacije udruženog rada, kao da je zanemarila sve one društvene, socijalne, ekonomske, političke i samoupravne aspekte koji su primarni za socijalističko samoupravno društvo. Ako zanemarimo društvene odnose vođu navlačimo na mlin tehnokratije i birokratije, pa time dovodimo u pitanje osnovne vrednosti našeg društva.

Stručnjaci koji se bave zakonodavstvom smatraju da je nemoguće stvoriti jedan zakon koji bi »pokrio« sve konkretne situacije. Život je, očividno, znatno bogatiji i nepredvidljiviji od onoga što se ugrađuje u zakon o udredjenom trenutku. Uz to, zakoni su nam obično glomazni i veliki, a da bi se regulisale sve moguće situacije koje život stvara, trebalo bi da budu još širi i obimniji. Tako se pojavljuju zakonske praznine koje vešti pravnici i te kako »uspešno« koriste u izbegavanju primene zakona. U osnovi, traženje »rupa« u zakonu predstavlja

pokušaj da se pravno legalizuje i obezbedi nezakonitost samog ponašanja. U taj sklop spadaju i takozvane korisne malverzacije. Iza te fraze kriju se, u stvari, krivična dela i protivzakonito ponašanje koje valja suzbijati represivnim i drugim merama. Zbog »korisnih malverzacija« trpimo velike ekonomske i političke štete. Stvara se, u stvari, predstava da se nezakonitim ponašanjem mogu obezbediti povoljnije pozicije određenih kolektiva. U suštini, međutim, radi se o direktnoj zloupotrebi samoupravnog poverenja i etike drugih u obezbedjenju jednog egoističnog interesa. Takva ponašanja, ističe se s punim pravom, negativno utiču i na formiranje samoupravne svesti proizvođača pošto se stvara predstava da se i bez rada dohodak može povećati. Na žalost, praksa kaže da toga ima i da kreatori »korisnih malverzacija« nailaze na odobravanje sredine u kojoj deluju.

Inače, jedna nova regulativa međusobnih odnosa — društveni dogovori i samoupravni sporazumi — takodje ne dobija laskave ocene. Naprotiv, čuju se mnogobrojne primedbe na efekte dogovaranja i sporazumevanja. U suštini, sporazumevanja i dogovaranja treba da obezbedi samoupravnu dominaciju u društvu i omogućiti deatizaciju u toj oblasti.

Čudan je, međutim, često, odnos onih koji su potpisali sporazum. Teško je shvatiti i motive zbog kojih se sporazumi i dogovori ne poštuju. Pojavljuje se privatizacija interesa učesnika u dogovaranju, nelojalnost i netrpljivost u odnosu na interese drugih učesnika. Ne vidi se izrazita spremnost da se u konfrontaciji interesa iznadju rešenja koja su zajednička po ciljevima i htenjima, već se naporu orijentišu na obezbedjenje parcijalnih interesa, bez obzira koliko će oni šteti drugima ili naneti štetu u celini.

Nikola Korać

Bilo je časno živjeti s Titom

Ugasio se život,
život važan za Jugoslaviju,
život važan za čovječanstvo.
Ugasio se častan život druga Tita.
Častan i pošten život,
život koji nije znao za poraz,
život koji je živio za čast svoje zemlje.

Bilo je časno živjeti s Titom,
časno i ponosno živjeti u miru,
pod slobodnim suncem provoditi
djetinstvo,
bezbrižno trčati po zelenoj livadi
okružen šarenim cvijećem,
i imati osjećaj da smo s Titom,
da je Tito tu,
tu među nama.

DUŠAN GUDLIN

Sloboda

Sloboda je kada se slobodno šećeš
ulicama grada,
kad sunce sije i kiša bezbrižno pada.
Sloboda je let ptice u zraku
i miris cvijeća u parku.
Sloboda je dijete kad se rodi
i riba što pliva u vodi.
Sloboda je kad mirno gradimo,
kad slobodno živimo i marljivo radimo.

Sloboda je ono što se čuva i brani
Sloboda, sloboda je srce
koje nikom nedamo da nam ga rani.

IVICA MIŠKOVIĆ

Titu

Ponosni smo, što smo te imali,
što smo s tobom skupa ratovali,

zlata vrede tvoji ideali,
za koje smo od početka znali.

Krv smo za njih svoju proljevali
jer smo u njih čvrsto vjerovali.

Živote su mnogi za njih dali,
da bi danas slobodu imali.

A mi smo ti obećanje dali,
da budemo sve to očuvali.
MILENKO NIKIĆ

NA HUMORISTIČKOM UZLETISTU

U svetu se sve više primenjuje
metod lečenja pacijenata zamrzavanjem.
Eh, kad bi smo još mogli da
zarmznemo i cene pa da spasemo —
standard.

Akrobatsko skijanje liči mi na
neke naše konkurse. Posle raznih
varijacija, majstori opet stanu na čvrste
noge.

E, pa da vidimo ko se ne pridržava
ZUR-a kako na ličnodohodovnoj
klizavici gura.

Razpisujem konkurs za najuspešiju
zimsku opremu. Opet u mom kolektivu
hramlju međuljudski odnosi.

Malo, malo pa se čuje da nailazi
novo ledeno doba. To mogu da potvrde
i neke komisije za ispitivanje
porekla imovine čiji su i dalje na apsolutnoj nuli.

Jeste li videli gde našeg predsednika
komisije za dodelu stanova?
Niste?!... A možda je u hladnjači...
Medju stambenim bodovima u stanju
dubokog zamrzavanja.

O slalomu: Hajde prođi ti između
konkursnih kapija ako ti nije izmehena
takmičarska dimenzija.

I Sneško Belić ima svoju nadu.
Umesto metle za neke on drži —
pravlilnik o raspodeli prema radu.

PERO SREČKOVIĆ

Moram da ti kažem zbogom

Kad jednom ti život sve o sebi reče,
u ovome svijetu ti si ptica mala,
kad jednom izgubiš ljubav i sreću,
tek tad ćeš da shvatiš sve što nisi
znala.

Shvatiš' ćeš draga u toj ludoj noći,
da nekada davno volio te nekò
ali on sada više neće doći,
otišao je on od tebe daleko.

Pošao je svoju sreću da traži,
jer malo toga ti si njemu dala,
bilo mu je dosta tvojih pustih laži
i zauvijek ti je rekao, zbogom ptice
mala.

Gledala si dugo za njim u noć,
mislila na davno prošle dane svoje.
Znala si da nikad više neće doći
jer nije hteo lažne ljubavi tvoje.

MARTIN HORVAT

Na zlatnoj steni

Tvoje sam ime pisao draga
na pulske obale Zlatnih stijena,
kad si prema meni bila tako draga,
al' sada te ljubavi za nas više nema.

Na kamenu pustom samo ime piše,
sunce ga sjajem ranim, jutrom budi,
u jeseni ga peru tople pulske kiše,
a zimi ga šiba hladan vjetar ludi.

Na stjeni do njega jedan cvjetak
cvate,
za njega će život malo da traje,
netko će ga možda ubrati zate
i njegovu ljepotu tebi će da daje.

Rastanak je bio pun sreće i čara,
naše ljubavi sada više nema,
malo si toga ti o meni znala,
jedino je sjećanje jedna Zlatna stijenana.

MARTIN HORVAT

Nova mehanizacija na kovinskih obratih Maribor

Da se pri svojem delu ne smemo zadovoljevati z doseženim in da moramo vedno iskati poti za nove proizvode, s katerimi lahko nadomestimo precejšnji uvoz in se tako še bolj uveljavimo na tržišču, dokazujejo v naših Kovinskih obratih v Mariboru, saj si nenehno prizadevajo v svoj osnovni program asfaltnih baz in mešalcev, vključevati nove proizvode, s katerimi bodo prav tako uspešni doma, po možnosti pa tudi v tujini.

Asfaltni finiše K 6

Z raziskavo tržišča, ki je bila opravljena skupaj z Industrijskim birojem leta 1979 so na Kovinskih obratih prišli do trdnega zaključka, da potrebe tržišča narekujejo razvoj srednje velikega asfaltnega finišeja.

Pred letom dni so to raziskovalno nalogo prijavili tudi pri Republiški raziskovalni skupnosti, ki jo je uvrstila v svoj program na osnovi katerega so Kovinski obrati Maribor dobili zelo ugodno posojilo. Takoj se je pristopilo k načrtovanju finišeja in k izdelavi prvega prototipa, ki naj bi

po prvotnih predvidevanjih bil končan že lansko leto.

Pri izdelavi prvega prototipa asfaltnega finišeja je prišlo do težav, tako da bo le-ta narejen junija letos in prvič predstavljen na jesenskem zagrebškem velesejmu. Predvsem je prišlo do težav s sestavnimi deli iz uvoza, kot so hidravlični motorji, črpalke in paletni reduktorji. Vse te dele je nujno uvoziti, ker se doma še ne izdelujejo.

Asfaltni finiše K 6 sodi med srednje velike finišeje, tako da naenkrat lahko asfaltira ali betonira ceste ali druge ravne površine v širino od 2,5 metrov do 6 metrov. Debelina sloja se lahko nastavi do debeline 30 centimetrov. Ker finiše ima gumijasta vozna kolesa in ker se giblje z hitrostjo do 18 km na uro je možen samostojen prevoz do mesta uporabe. Opremljen je po vseh cestno prometnih predpisih, zato lahko po vseh javnih cestah vozi brez spremstva.

Sprotne analize, ki jih delajo v Kovinskih obratih Maribor kažejo, da bi lahko že sedaj prodali najmanj 30 finišejev, nakazane pa so tudi

možnosti izvoza okoli 50 finišejev. Prav zaradi takega stanja na tržišču se v Kovinskih obratih vsi trudijo, da bi bil prototip čimprej končan in da bi lahko začeli z redno proizvodnjo.

Prvi finiše bo, kot že vrsto izdelkov Kovinskih obratov Maribor preizkusilo gradbeno podjetje Nigrad iz Maribora.

Baza za cestno stabilizacijo

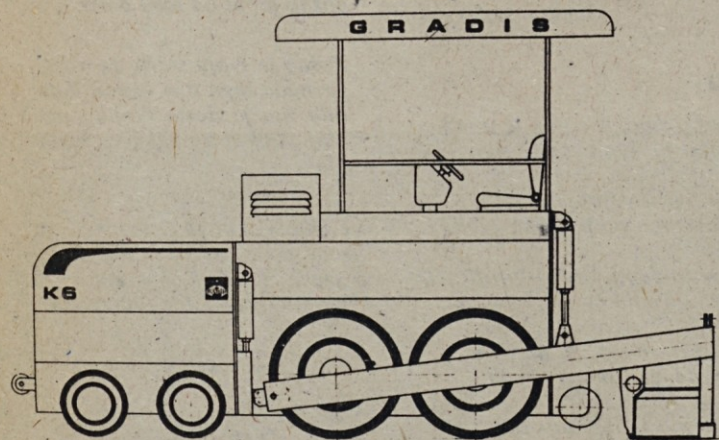
Skupaj z razvojem novega finišeja so v Kovinskih obratih Maribor začeli dopolnjevati tudi asfaltni program z mešalno napravo, oziroma bazo za hladni asfalt in cestno stabilizacijo. Ker je nova baza narejena v glavnem iz elementov asfaltna baze, ki pa je popolnoma izdelana iz domačega materiala niso nastopile težave o katerih smo govorili v zvezi z izdelavo finišeja, tako da je bil prototip narejen že v jeseni lanskega leta, vendar ga zaradi hude in dolge zime nismo mogli do pomladi dati v pogon. Sedaj že dela pri Nigradu v Mariboru, ki uporablja asfaltno bazo Kovinskih obratov že od leta 1972.

Kompletna baza za cestno stabilizacijo je narejena iz asfaltna baze,

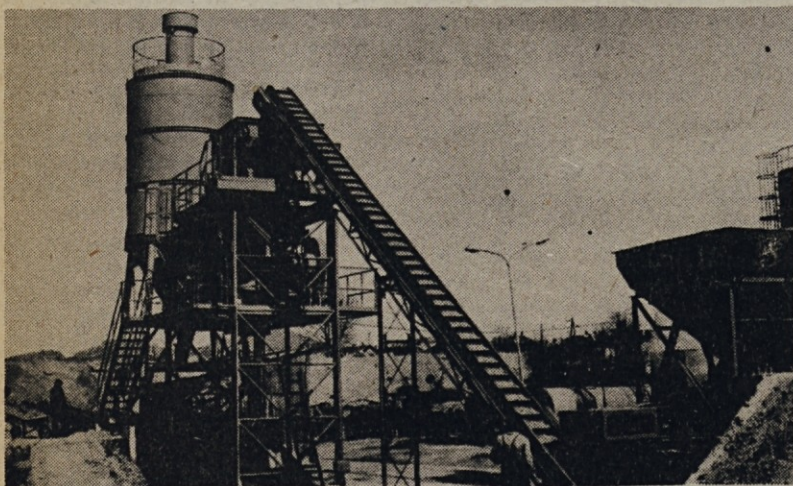
razen mešalca, kateri pa je znan že prej več kot 20 let in kvalitetno meša vse vrste mešanic. Celotna baza je izdelana tako, da je možno saržno mešanje nje pri katerem se dosega kapaciteta mešanja okoli 40 kubikov na uro in pretočno mešanje pri katerem se dosega kapaciteta mešanja 50 do 60 kubikov hladnega asfalta ali mase za cestno stabilizacijo na uro.

Baza za cestno stabilizacijo lahko deluje polavtomatsko ali pa avtomatsko. Avtomatika za to bazo je bila, enako kot za asfaltno bazo izdelana v sodelovanju z Iskro.

Potrebe in zahteve tržišča so iz dneva v dan večajo, tako da v Kovinskih obratih Maribor že mislijo na uvajanje dodatnih novih proizvodov. Tako bodo takoj po izdelavi prototipa finišeja K 6 začeli z delom na novem projektu. Razvili bodo večji finiše, pri katerem bo širina polaganja povečana na 12 metrov, goseničar, pa tudi manjše finišeje, ki bodo uporabni predvsem za asfaltiranje pločnikov, saj so v skoraj 20-letnem sodelovanju s podjetji za gradnjo in vzdrževanje manjših enot in pločnikov po mestih, prišli do zaključka, da bo treba razviti tudi te manjše finišeje. Cveto Pavlin

Skica finišeja K-6 katerega prototip bo prvič predstavljen na jesenskem Zagrebškem velesejmu

Prototip baze za cestno stabilizacijo je v preizkusnem obratovanju pri mariborskem Nigradu

Podpis pogodbe

Podpis pogodbe — od leve proti desni: ing. Peter Bajec, Vladimir Ulčar — direktor IMP-PMI Maribor, ing. Franc Gačnik — direktor GE Maribor ter Dušan Zotler — direktor Elektre Maribor

Predstavniki IMP PMI Maribor, ELEKTRE Maribor, ter naše gradbene enote so podpisali skupno pogodbo za inštalacijska dela na štirih večjih objektih v vrednosti preko 47 milijonov dinarjev.

Omenjeni podjetji bosta kot kooperanti sodelovali na objektih: stanovanjsko naselje S-31, osnovna šola Bratov Polančič, stanovanjski blok v Sladkem Vrhu, ter industrijsko halo Gradbenega finalista.

V naši gradbeni enoti prevladuje mnenje, da bo sodelovanje z omenjenimi kooperanti koristno, saj so dosedanje izkušnje pokazale, da znajo kvalitetno in v roku opraviti svoje naloge. Inštalacijska dela so v zaključni fazi izgradnje še kako pomembna, saj je prav od tega odvisen rok predaje objekta. S strani IMP-a je podpisal pogodbo generalni direktor IMP-PMI tov. Vladimir Ulčar, s strani Elektre direktor tov. Dušan Zotler, za Gradis pa direktor GE Maribor tov. Franc Gačnik.

Franjo Štromajer

Konferenca o produktivnosti

že Predsedstvo Zveze inženirjev in vse tehnikov Jugoslavije je izhajajoč iz dejstva, da samo trajno in nenehno ša-elo na večanju produktivnosti dela, etamogoča hitrejši ekonomski razvoj, inrepi materialni in socialni položaj doakega delavca in združenega dela 60 celoti in omogoča reševanje ostalih za prašanj družbenoekonomskega in plošnega razvoja družbe, odločilo, kola bo v času od 1981 do 1990 orga- toriziralo konference o produktivno- jeti.

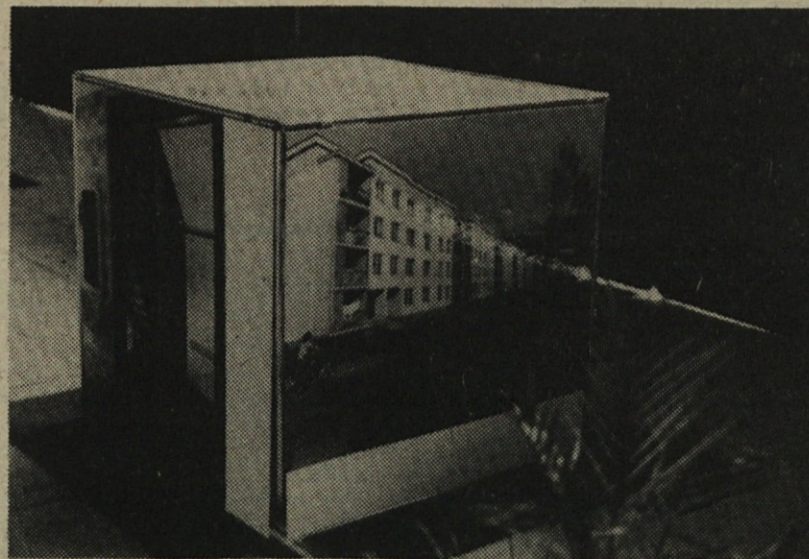
Conference o produktivnosti do organizirane enkrat letno v iz saki republiki in obeh avtonomnih okrajinah. Letošnja I konferenca e tematsko postavljena nekoliko irše in bo zajemala najaktualnejšo družbeno problematiko, ki vpliva na hitrejši in stabilnejši rast produk- tivnosti, s tem pa tudi razvoja v celo- na, zato je tudi tematsko poimeno- vana Družbenoekonomski razvoj in produktivnost.

Cilj I konference je, da v širšem družbenoekonomskem in razvoj- nem okvirju osvetli naravo, dimen- zije in značaj produktivnosti dela ter vpliv produktivnosti na rast in razvoj proizvodnih sil in družbenoeko- nomskih odnosov v naši samou- pravni socialistični družbi, da osvetli pogoje, ki v največji meri vplivajo

na rast produktivnosti in na po- trebne spremembe s katerimi bi produktivnosti dali močnejše stalne in naravne tokove, s tem pa tudi prave učinke, še posebej v stabiliza- ciji gospodarstva.

Konferenca predstavlja obenem del aktivnosti Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije pred III. kon- gresom samoupravljalcev.

Cveto Pavlin.

Stabilizacijsko tudi na sejmi

V okviru spomladanskega Za- grebškega velesejma, ki je bil od 22. do 28. aprila, je letos združevalo kar 15 posameznih specializiranih de- javnosti, ki so si s svojim razstavlje- nimi eksponati hotele že na začetku leta zagotoviti del prodaje. Nekateri od teh so se tokrat pojavili prvič na tej mednarodni prireditvi, pa vseeno pritegnili veliko zanimanja. Tu gre za mednarodno razstavo in prodajo knjig, ki je zares dobro cvetela.

Na vseh 15. specializiranih sejmi- h je tokrat sodelovalo 1727 razstav-

ljalcev iz 28 držav in sicer 1462 do- mačih in 265 tujih razstavljalcev. Na 187.000 kv. m razstavne površine so v glavnem prikazovali eksponate, ki so se že pojavljali na sejmi, razen redkih izjem.

Prav tako, kot je bilo zanimanje razstavljalcev, je tudi zanimanje obiskovalcev nekoliko upadlo. Še največ pozornosti je pritegnila že omenjena razstava knjig in druga razstava »Naredi si sam«, ki zaradi višjih cen posameznih proizvodov vse bolj prihaja v veljavo.

Seveda je bilo sklenjenih tudi vrsto pogodb, katerih končni rezul- tat bo znan šele čez čas, ki prav go- tovo potrjujejo, da je 70-letna tradi- cija dogovarjanja in sejmarstva do- volj velika garancija za uspešno po- slovno politiko.

Za takšen način sta tudi naša tozda Kovinski obratovi iz Ljub- ljane in Maribora, ki še vedno sode- lujeta na sejmu, pa čeprav je morda prodaja in sklepanje pogodb neko- liko manjša. Zato pa je pomembna prisotnost in stalni stik z eventuel- nimi kupci, saj je znano, da bodo proizvajalci opreme (tudi gradbene) morali vse bolj iskati svoje kupce. In ne samo na sejmi. Zato pa bo po- trebno najti tudi druge, sodobne oblike kontaktiranja z bodočimi kupci.

Matija Krnc

§ Pravni nasveti

VPRAŠANJE

V zadnjem času se je obrnilo na nas več delavcev z različnimi vpra- šanji, ki se nanašajo na tako imeno- vane izredne plačane dopuste in sicer koliko dni v letu takega dopu- sta pripada delavcu, koliko dni pri- pada delavcu, če se mu rodi otrok, če sklene zakonsko zvezo, itd. Prav tako je bilo več vprašanj, ki se nana- šajo na študijski dopust.

ODGOVOR:

Vsak TOZD ima sicer svoj pravil- nik o delovnih razmerjih, pa vendar so določbe o izrednih plačanih dopu- stih, oziroma o plačani odsotnosti z dela v vseh pravilnikih o delovnih ra- zmerjih TOZD usklajene.

Delavec ima pravico biti odsoten z dela do 7 dni v posameznem koledar- skem letu s pravico do nadomestila osebnega dohodka v naslednjih pri- merih:

- ob smrti zakonca, 3 dni
- ob smrti staršev delavca, 3 dni
- ob smrti staršev zakonca, bratov, sester, 2 dni

- ob elementarnih nezgodah ali drugih nesrečah, ki so zadele delavca ali njegovo ožjo družino, 3 dni
- ob sklenitvi zakonske zveze, 3 dni
- ob rojstvu otroka, 3 dni
- ob preselitvi z družino iz enega kraja v drug kraj, 2 dni
- ob preselitvi z družino v istem kraju, 1 dan
- ob vpoklicu v JLA, 3 dni
- ob vpoklicu na orožne vaje in po vrnitvi, če trajajo orožne vaje 7 dni, 1 dan
- ob oddaji krvi kot krvodajalec, 1 dan
- za pripravo in udeležbo na proizvod- nih športnih tekmah, ki so v interesu Gradisa, do 7 dni

Delavec uveljavlja pravico do pla- čane odsotnosti z dela z verodostoj- nim potrdilom v kadrovske socialni službi DSSS, oz. v kadrovske službi v

TOZD, ki o odsotnosti vodi eviden- co. O odsotnosti delavca z dela z na- domestilom OD odloča direktor službe, oz. direktor TOZD na po- dlagi ustreznih dokazil in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih.

V primeru spora odloča komisija za delovna razmerja.

Delavec lahko izrabi izredno pla- čano odsotnost le ob nastanku vzroka za tako odsotnost. Kasnejša izraba izredne plačane odsotnosti ni dovoljena.

Če je delavec izrabil že pravico od- sotnosti z dela do 7 dni in nastopi nov primer, ima pravico biti odsoten z dela brez nadomestila osebnega do- hodka.

Delavcu, ki se izobražuje in je tako izobraževanje v interesu DSSS TOZD, ali delovne organizacije, pripada pravica do odsotnosti z na- domestilom.

Dolžino odsotnosti se določa po naslednjih kriterijih:

- 1 delovni dan za izpit za PK in KV delavca,
- 1 delovni dan za izpit iz posa- meznega predmeta na srednji ali po- klicni šoli,
- 1 delovni dan za pripraviški izpit,
- 7 delovnih dni za diplomu na višji šoli,
- 14 delovnih dni za diplomu na visoki šoli,

— 2 delovna dneva za izpit na višji ali visoki šoli,

— 14 delovnih dni za magistrsko delo,

— 5 delovnih dni za strokovni izpit,

— 5 delovnih dni za zaključni izpit na srednji ali poklicni šoli.

Pravico do odsotnosti z dela po teh določilih je enkratna in je delavec ne more uveljavljati za ponavljanje iz- pita ali diplome.

Odsotnost po gornjih kriterijih odobri komisija za delovna razmer- ja.

Komisija za delovna razmerja TOZD pri obravnavanju posamez- nih primerov tako imenovanih štu- dijskih dopustov dosledno upošteva načelo, ali je izobraževanje delavca v interesu GIP GRADIS. Če je v inte- resu GIP GRADIS, da se delavec izobražuje ob delu, komisija tako od- sotnost z dela s pravico do nadome- stila vedno odobri. V primeru, pa če to ni v interesu GIP GRADIS komi- sija študijskega dopusta ne odobri. Odločitev je torej v celoti prepuščena komisiji za delovna razmerja.

Poudariti pa moramo, da je tako tudi stalnišče upravnega odbora Cen- tra za izobraževanje, saj odobri pla- čilo šolnine le delavcem, ki se šolajo ob delu, kadar je to v interesu GIP GRADIS.

Mira Bartol

Obzornik — mesečna ljudska revija Prešernove družbe

Tokrat vam želimo predstaviti slovensko poljudno ljudsko revijo z zelo pisano in vsestransko zanimivo vsebino, ki jo že 29 let izdaja Prešernova družba. Gotovo bi se nanjo naročil še marsikateri delavec, če bi jo bolje poznal.

Razen kratkih novel domačih in tujih pisateljev prinaša »Obzornik« na 80 straneh vsak mesec zanimive članke z vseh področij znanosti in človeškega zanimanja. Zgodovina, potopisi, narodopisje, problemi daljnih dežel in ljudstev, razvoj tehnike in znanosti, revolucije in vojne, razvojna pot človeškega rodu ter perspektive prihodnosti, življenjske poti domačin in tujih znamenitih ljudi, zanimivi kulturni problemi in dogajanja, pa še pisane podobe iz narave in živalskega sveta. Revija posveča posebno pozornost

umetniški in estetski vzgoji bralcev ter je bogato ilustrirana. Zanj se navdušujejo tako prostetni delavci kot mladina, prav tako pa tudi ljudje vseh poklicev, od preprostih ljudi do izobraženih. V njej objavljajo tudi poročila o delovanju Prešernove družbe, pisma, ki jih pošiljajo njeni člani in odgovore nanje. Revija ureja uredniški odbor z glavnim urednikom Tonetom Fajfarjem in odgovornim urednikom Stankom Janežem.

Letna naročnina (12 števk) »Obzornika« 1981 je 300 dinarjev, lahko pa jo poravnate tudi v največ 3 obrokih. Polletna naročnina je 150 dinarjev, posamezna številka pa stane 30 din. Naročite jo lahko na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana.

Montastan — edinstven sistem gradnje stanovanj

Gradbena delovna organizacija »Prvi maj« iz Bačke Topole je v sodelovanju s strokovnjaki Fakultete tehničnih ved iz Novega Sada razvila edinstven jugoslovanski sistem industrijske gradnje stanovanj, ki so ga poimenovali »montastan«. Podoben sistem se že sedaj uporablja v številnih industrijsko razvitih deželah, vendar so ga strokovnjaki Prvega maja razvili z nekaterimi originalnimi rešitvami prilagojenimi našim pogojem in potrebam. V Bački Topoli v ogromnih proizvodnih halah s pomočjo domače opreme izdelujejo kompletne posamezne dele, ki so potrebni za gradnjo stanovanjskih blokov. Tako se na primer, kopalnica narejena tako, da so ploščice že postavljene, kakor tudi instalacije, bana, umivalniki, bojler, radiator in vse ostalo, narejena v tej tovarni enostavno pripelje na gradbišče in postavi na predvideno mesto v novogradnji. Takšno kopalnico potem enostavno priklopijo na vodo, kanalizacijo, toplovod itd., kar pomeni, da se kopalnica uredi v 23 urah, po klasični gradnji pa je za to bilo potrebno okoli 200 ur. Uporabljajoč novo tehnologijo delavci Prvega maja v enem letu naredijo 60.000 kvadratnih metrov stanovanjske površine, oziroma okoli 1.000 stanovanj. V petih letih bo število stanovanj, ki jih bodo zgradili po novem sistemu podvojeno, saj bodo sistem še izpopolnjevali. Štirinadstropno stanovanjsko zgradbo delavci Prvega maja uporabljajoč nov sistem gradnje, zgradijo v desetih mesecih.

Odšla je...

Tiho in spoštljivo smo se poslovili na ljubljanskih Žalah od Gine Zajc, od naše zveste sodelavke, ki se Gradisu ni nikoli izneverila. S ponosom lahko govorimo o njej, saj je pripadala skupini naših prvih delavcev, ki so nazdravili rojstvu Gradisa: Vsi ti

Regina Zajc

— danes resnično redki delavci so morali pošteno zavijati rokave, ko so se spoprijeli z vsakršnimi naporji v takratnem zagonu rasti podjetja Gradisa. Gini sta bili pridnost in poštenost vraščeni, kljubovala je z vedrostjo in delavnostjo mnogim stiskam ob prenapetem loku planov in bilanc, obljub in prošnji.

Do leta 1966 je bila tajnica pomočnika glavnega direktorja. Takrat je zaradi reorganizacije centrale podjetja prešla v enoto Projektni biro na enako delovno mesto. Oh upokojitvi leta 1973 je dosegla 45 let neprekinjenega dela.

Lani je praznovala svojih 70 let. Pogosto smo jo obiskovali, saj nam je vselej pomagala iz delovnih zagat, vselej enako zanesljivo kot da se nič ne more utrgati.

Ostala nam bo v stalnem spominu. Bivši sodelavci iz PB Ljubljana

Turnir Gradisa v kegljanju

V okviru plana in programa športno rekreativne dejavnosti, je komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri Konferenci OOSZ GIP GRADIS, organizirala ekipno prvenstvo Gradisa v kegljanju za ženske in moške. Na poslani razpis se je na to tekmovanje prijavilo 14 moških ekip in 6 ženskih. Od tega je na turnirju nastopilo 11 moških in 3 ženske ekipe, katere so pokazale izredno borbenost in kvaliteto sindikalnega rekreativnega kegljanja Gradisa. Pomerili so se v panogi 4x100 lučajev ženske in 6x100 lučajev moški. Tekmovanje je potekalo v Ljubljani na kegljišču Gradisa in sicer v petek in soboto (10. 4. in 11. 4. 1981) v prijateljskem infair play vzdušju. Rezultati najboljših moških in ženskih ekip so naslednji.

9. OGP	1494	673
10. LIO		
Škofja Loka	1560	569
11. GE Lj.-okolica	1472	610

I. Ženske ekipno 4x100 lučajev

Mesto	Polno	Čiščenje
1. DSSS	981	393
2. Interna banka	843	305
3. SPO Ljubljana	574	214

Med posameznicami je bila najboljša Gorjan Fani s 399 podrtimi keglji, druga Marčič Darka s 395, tretja Pervanje Lojzka s 371 podrtimi keglji.

V moški konkurenci med posamezniki pa so bili tekmovalci izenačeni, tako da imajo kar 3 tekmovalci rezultat s 418 podrtimi keglji in sicer: Fortuna Miha iz Ljubljana, Bernard Albin iz Ljubljane, Škofja Loka in Plimen Ivan iz Ljubljane. Ravne, sledijo Kogoj Bojan DSS s 417 podrtimi keglji in Sinkovič J. s 412 podrtimi keglji, itd.

Za uspešno izvedbo turnirja namamo pohvaliti vodjo tekmovanj Sobočan Marjana iz SPO sodnike KZS.

Alojz Polajnar

II. Moški ekipno 6x100 lučajev

Mesto	Polno	Čiščenje	Skupaj kegljev
1. KO Ljubljana	1654	719	2373
2. KO Maribor	1628	696	2324
3. GE Ravne	1582	730	2312
4. DSSS	1567	733	2300
5. SPO	1589	689	2278
6. GE Jesenice	1600	666	2266
7. GE Ljubljana	1570	646	2216
8. Železokrivnica	1533	636	2169

Postlovili smo se od Mirka Krecenbaherja

Mnogo prezgodaj smo se morali posloviti od našega delavca — Mirka. Že nekaj let prej je zbolel tako da je moral opustiti delo in svoj stroj — autodvigalo. Kljub upanju in celo pričnanju, da bo premagal bolezen se ni uresničilo. Bolezen je bila močnejša in ugasnila še eno življenje delavcu našega kolektiva.

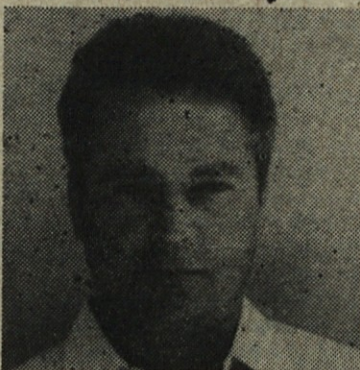
Mlad se je zaposlil pri Gradisu v Vuzenici, nato odšel k Tehnograd-

njam in v letu 1970 se zopet vrnil v Gradis. Delal je na mnogih gradbiščih ne samo v Sloveniji, ampak tudi v drugih republikah kot strojnik. Za delo je prijel ob vsakem času ponoči in ob praznikih. Vedre mu in vedno nasmejanemu to ni bilo pretežko. Opravljal je zahtevna dela z velikim in modernim autodvigalom.

Kljub temu, da je bil pretežno na terenu oddaljen od družine, je tudi za njo posvečal mnogo skrbi in truda. Kot prizadeven delavec je dobil stanovanje, da bi z družino lepše živel in se imel kam vračati iz terena utrujen od dela.

Mnogo prezgodaj so mu bili prekinjeni njegovi načrti in želje. Težko je slovo od človeka-delavca, ki premine iz naše sredine. Pogrešali bomo vedno nasmejani obraz Mirka vendar ga bomo ohranili v lepem in prijetnem spominu.

Kolektiv SPO mu dolguje zahvalo za vse njegovo opravljeno delo in delež za naš boljši jutri. Ob prerani izgubi moža in očeta svojcem iskreno sožalje.

Mirko Krecenbaher

KOLEKTIV SPO

XXVII. letne športne igre Gradisa

Letošnje leto je komisija za šport in rekreacijo, ki deluje pri konferenci OOOZS GIP GRADISA, zaupala izvedbo XXVII. letnih športnih iger OOOZS TOZD GE Nizke gradnje Maribor. Letne športne igre bodo potekale 30. maja v Mariboru, organizacijski odbor je s svojimi pripravami v zaključni fazi, tako da bodo igre brezhibno in dobro potekale. Vsa športno rekreativna tekmovanja v odbojki, malem nogometu, namiznem tenisu, balinanju in šahu bodo potekale na športnih terenih »BRANIKA«, dočim bo kegljanje na kegljišču KONSTRUKTORJA in streljanje na strelišču TOZD KO Maribor.

Ob tej priliki pozivamo vse športnike GIP GRADISA z geslom »NA SVIDENJE 30. MAJA V MARIBORU«.

ALOJZ POLAJNAR

Odličen štart v sindikalni ligi

Nagradna križanka v današnji številki

Med tistimi, ki boste poslali pravilno izpolnjeno križanko do 30. maja 1981 bomo izžrebali nagrajence, ki bodo prejeli naslednje nagrade:

1. nagrada — 300 din
2. nagrada — 200 din
3. nagrada — 100 din

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Uredništvo Gradisovega vestnika, GIP Gradis Ljubljana, Šmartinska 134 a. Rešitev nagradne križanke iz prejšnje številke:

Škofija, katalog, oporoka, Irak, EM, Mare, Isere, otomana, EV, MB, Zasavje, karneval, Istra, Ras, totemi, RM, adios, vino, OP, Ian, IA, Emin, nori, snob, sestradanec, Jamamoto, Vrata, umiki, or, vran, to Asen, Lim, amba, rial, kapitan, trn, iskalo, alineja, OK, Petrol, vic mrena, Nove Jarše, ŠR, gala, UČ, uta, IS, Krista, Janko, Navje, Asyut, akant.

Izžrebani so bili naslednji naši delavci:

1. nagrada 300 din: Cvetka Fakin, Interna banka
 2. nagrada 200 din: Ivanka Kuserbanj, Ravne
 3. nagrada 100 din: Marina Komat, Interna banka
- Čestitamo!

Šahisti gradisovih TOZD na področju Maribora letos tekmujejo v drugi občinski sindikalni šahovski ligi Maribora. Kljub temu, da po moči spadamo v prvo sindikalno ligo v njej ne moremo temovati, ker nekaj prejšnjih let sploh nismo zaključili temovanja zaradi neresnosti nekaterih posameznikov. Do sedaj smo odigrali že štiri srečanja in dosegli naslednje rezultate:

Swaty : Gradis 1:5
Gradis : Marles 4,5:1,5
ELKOM DSS : Gradis 1:5
Gradis : Prosvetar 4,5:1,5

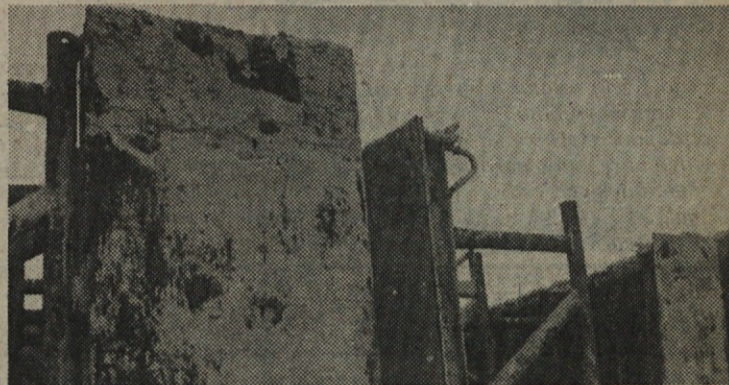
Kljub temu, da nismo igrali v vseh kolih, kot vodeči, ker sta dve ekipi s katerima bi se morali že srečati, odstopili od tekmovanja, smo med vodilnimi v naši skupini.

Za našo ekipo so do sedaj tekmovali naslednji šahisti: Grindl, Dular, Balajc, Jovičević, Senjur, Ban, Vedlin in Gretar. Prepričani smo, da v letošnjem tekmovanju ne bomo igrali neresno in da se bomo borili za uvrstitev v prvo občinsko sindikalno ligo.

Na koncu moramo tudi pripomniti, da pride na dvoboje, ki jih imamo kot domačini v našem samskem domu, veliko število naših delavcev, ki si z zanimanjem ogledujejo poteke posameznih iger. Od igralcev nasprotnih ekip smo že slišali pripombo, da je gledalcev kot na kaki nogometni tekmi prve lige. To vse skupaj seveda zveni bolj kot šala. Igralci se bomo trudili, da naših zvestih navijačev ne bomo razočarali.

Franc Senjur

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

ZA TAKO STVAR NI OPRAVIČILA!

Dobro leto je že od tega, ko so se na deponiji Gradisa toz Gradnje Ptuj pojavili kovinski opaži še polni betona. Minevali so dnevi, meseci, minilo je leto dni. Opaži pa še vedno potpežljivo čakajo, da se jih nekdo usmili, jih očisti in popravi. Kaj klavna slika se nudi mimoidočemu. Tu in tam gleda izpot betona pločevina, ki je že sedaj močno zvita, kakšna pa šele bo, ko jo bodo (če jo bodo?) očistili, si pa lahko mislimo. Kdo je odgovoren za to nič kaj lepo podobo Gradisa v tem koncu Slovenije mi še ni uspelo ugotoviti.

Ko sem zavrtel telefonsko številko Gradisa toz Gradnje Ptuj se mi je na drugem koncu telefonske žice oglasil tehnični direktor tov. Franc Petek. Ta mi je sicer zelo prijazno »obrazložil« vso stvar, prepričal pa me ni, da je tako ravnanje z družbenimi sredstvi pravilno. Dejal je: »Ko smo v lanskem letu končali gradnjo stanovanjskega bloka, smo morali na hitro zaradi otvoritve (od razopažitve do otvoritve je navadno daljša doba — op. avtorja) odstraniti z gradbišča vse opaže in druge gradbene pripomočke. Nameravali smo pozneje sicer beton odstraniti in očistiti opaže, pa nas je prehitela zima. Tudi na tako dolgo zimo nismo računali. Bomo pa sedaj poslali tja avto dvigalo in delavce ter to očistili. Sicer pa so opaži itak že stari in jih bo potrebno generalno popraviti.«

Toliko on o tem. Kaj pa naj dodamo mi? Ne tovariši v Ptuj. ZA TAKO STVAR NI OPRAVIČILA!!

Morda res niste računali na dolgo zimo, pa računajte stroške vsaj zdaj, ko boste odstranjevali leto dni star beton. Da pa bi lahko opaže vi ali pa katera druga naša enota koristno uporabljali, o tem ne dvomi nihče v Gradisu.

Franjo Štromajer

Velik uspeh naših šahistov

Letošnjega tekmovanja za pokal maršala Tita, na področju mariborske regije, so se udeležili tudi šahisti naše OZD. Na predtekmovanju, ki je bilo v domu JLA, je naša ekipa osvojila 4 mesto in se na ta način kvalificirala za nadaljnje tekmovanje.

V šestnajstini finala bi se moralo naše moštvo boriti proti ŠK Granit iz Slovenske Bistrice. Ker igralcev iz

Slovenske Bistrice ni bilo, vzroka nam še do sedaj niso sporočili, smo zmagali 2,5:0.

V osmini finala smo se nato srečali proti zelo močni ekipi ŠK Maribor mladi. V ekipi Maribor mladi so tekmovali tudi igralci, ki so že tekmovali za ŠK Maribor, ko je bil član prve lige v SFRJ. Po ogorčenem boju so zmagali naši šahisti z rezultatom 2,5:1,5.

V polfinalu smo imeli za nasprotnika šahiste Certusa in izgubili z rezultatom 1,5:2,5.

Našo ekipo so v celotnem ciklusu tekmovanja za pokal maršala Tita sestavljali naslednji igralci: Hevir, Grindl, Balajc, Špricelj, Segala, Ivič in Jovičević.

Franc Senjur

GRADISOV VESTNIK izdaja organizacija združenega dela gradbeno industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Izhaja mesečno v 10.000 izvodih. Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Milenko Nikič, Ludvik Šnajder, Franjo Štromajer, Rudolf Ludvik, Zorana Klun, Mirko Zemljič. Glavni in odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tiska tiskarna Ljudska pravica v Ljubljani. Naslov uredništva: GIP Gradis Ljubljana Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana.

Nagradna križanka

[illegible]